

KOMMUNERNE IT MAGASIN

Nummer 4 / 2013 / ISSN 1399-7947

Kit Magasinet

www.kitmagasinet.dk

 Kit@-TEMA

Governance: It-arkitektur skiller forretningslogik fra it-drift

**TDC kræver 840 mio. kr.
for fiberbredbånd i
i Ringkøbing-Skjern**

**29 kommuner
sparer stort
ved fælles udbud
af Microsoft
software**

Får dine kollegaer også læst KIT Magasinet?

Uanset om du er en af dem som elsker at læse KIT Magasinet i den trykte udgave eller online på www.kitmagasinet.dk - så kig omkring dig på dine kollegaer. Får de også mulighed for at læse magasinet?

Hvis ikke, så brug et par minutter på at sende dem en mail og fortæl dem at de kan tilmelde sig et gratis elektronisk abonnement på www.kitmagasinet.dk Eller bare læg bladet på deres bord når du selv er færdig med det.

Tak for din tid og så håber vi du fortsat vil nyde magasinet, gerne suppleret med en kop kaffe og god tid.

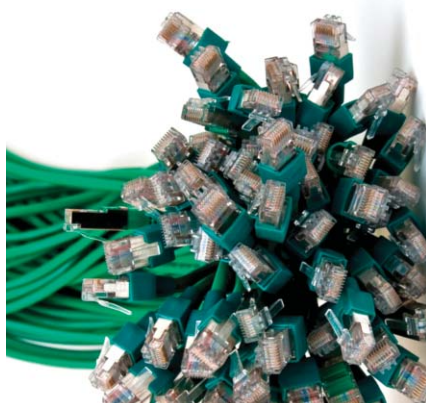
Med venlig hilsen

www.kitmagasinet.dk

Kit
Magasinet

8

TDC kræver 840 mio. kr. for fiberbredbånd i Ringkøbing-Skjern

10

Syv ud af 10 lærere i Gentofte vælger selv computer

31

Hele Nordjylland samlet om udbud af bredbånd

 Kit@-TEMA

18-27

Nye teknologier og markedet udfordrer governance

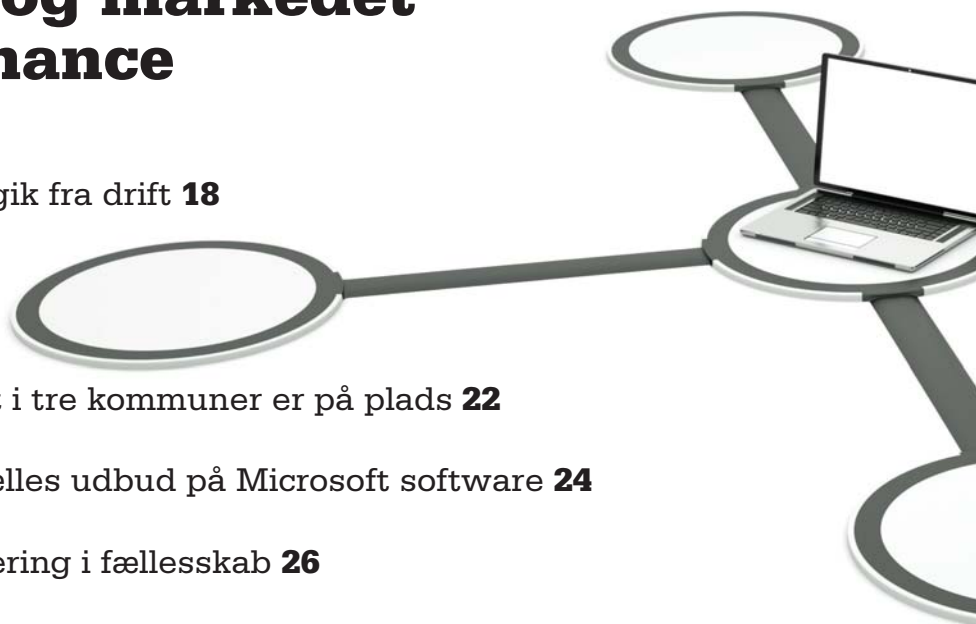
It-arkitektur skiller forretningslogik fra drift **18**

Stadig dyrt at købe tilstrækkelig kapacitet **20**

Forsyningsvirksomhed for it-drift i tre kommuner er på plads **22**

29 kommuner sparer stort ved fælles udbud på Microsoft software **24**

Nabokommuner tackler digitalisering i fællesskab **26**

**KOMMUNERNES
ITMAGASIN**

Udgiver: KIT@ - Kommunale It chefer.
Formand: Jørgen Kristensen Rasch, Egedal Kommune.
For information om foreningen, medlemskab samt abonnement se www.itchefer.dk

Redaktion: Flemming Kjærdsdam, telefon 4026 3615
Flemming@kjaersdam.dk

Redaktionsudvalg:
Jørgen Kristensen Rasch, Egedal Kommune
Søren Kristensen, Hillerød Kommune
Flemming Kjærdsdam
Louise Andersen

Annoncekonsulent:
Louise Andersen,
Koncept, telefon 7515 1155,
la@koncept-net.dk

Layout: www.znildt.dk
Tryk: Jørn Thomsen A/S **Oplag:** 6.000
www.kitmagasinet.dk

digitalisering
digitalisering
digitalisering
digitalisering
digitalisering

selvbetjening
selvbetjening
selvbetjening
selvbetjening
selvbetjening

Digitaliserings messen

ODENSE
CONGRESS
CENTER

19. SEPTEMBER

skole it
skole it
skole it
skole it
skole it

netværk
netværk
netværk
netværk
netværk

En platform for
videndeling mellem
leverandører, udviklere
og chefer, ledere
og medarbejdere i
kommunerne

strategi
strategi
strategi
strategi
strategi

Har du tilmeldt dig?

www.digitaliseringsmessen.dk

Arrangører:
KL, Borgerservice
Danmark og KIT@

Har du fået ladet batterierne op til en ny sæson?

Sommeren er for mig den tid på året, hvor man kan strække ud og tillade sig at være i nuet, mærke efter og genkalde de indsatser, der er blevet gjort og vurdere de resultater, der er nået. En del af den refleksion er at få ladet batterierne op til en ny sæson, uanset om brikkerne passer sammen og ses tydeligt eller det blot er konturer i tågedisen.

Der er ingen tvivl om, at kommunerne - om nogen - har sat skibe i søen for at kunne tage gevinster hjem ved at løse opgaverne smartere gennem effektivisering og digitalisering. Man kan blive helt forpustet af at se omfanget af programmer og antallet af projekter, som KOMBIT på deres hjemmeside har annonceret og igangsat som digitale kommunale indsatsområder.

Digitaliseringsstyrelsen og KL lægger heller ikke fingrene imellem, når der i økonomiforhandlingerne skal findes på nye initiativer til modernisering og øget brug af velfærdsteknologi inden for områder som sundhed, omsorg, og undervisning. Yderligere er også klima- og energistyringsteknologier på vej. Samt det udefinerbare i skikkelse af de sociale medieteknologier, der vil sætte en ny præmis for måden medborgere, og kommunale ansatte i fremtiden kommer til at omgås og kommunikere med hinanden på. Set i lyset af andre samfundsmæssige og faglige dilemmaer, der præger den kommunale hverdag, kan man som kommunal topledelse fristes til at håbe på, at en del af disse projekter glider ind uden større ballade i kommunens hverdag eller går i sig selv igen. Det gør det ikke. Tilpasninger og forandringer til den ny virkelighed kræver en helt ny måde at lede og implementere programmer, som kræver governance og tværgående samarbejde i det offentlige.

Ord skaber ikke værdi af sig selv

Nu er det sådan at ord uden handling ikke skaber værdi. En ting er at sigte på at skabe forandringer ved fra centralt hold at udstikke nye rammer for et fælles og sammenhængende proces- og systemlandskab i det offentlige. Det sætter en forpligtende, håndgribelig retning for en mission, som støtter op om en vision om den borgercentrerede og effektive digitale kommune i en sammenhængende offentlig sektor. Men at virkeliggøre forandringen i et værdiskabende perspektiv er noget helt andet. Det er her, det hårde og vedholdende arbejde kommer. Det kræver, at alle 98 kommuner hver især evner at omsætte forandringerne til handling og at de tager ansvar for at fastholde fokus på at skabe værdi gennem ændret adfærd, kortlægning og oprydning i teknologiplatform, gentænkning af arbejdsgange.

Set fra min liggestol i sommervarmen er der to måder de 98 kommuner lokalt kan angribe sådan en udfordring på. Den ene er gammelkendt og pragmatisk. At tage tingene, som de kommer. At bede til, at det aldrig sker og ressourcemæssigt skyde sig igennem med de våben, håndgange mænd og kvinder i situationen har til rådighed, når det sker. Denne kortsigtede måde fører som oftest til spild af god ammunition, mandetid og kompetencer, og fører sjældent til succes, levedygtighed og øget sammenhængskraft, ligesom andre opgaver ofte kommer til at ligge brak, indtil slaget er slået.

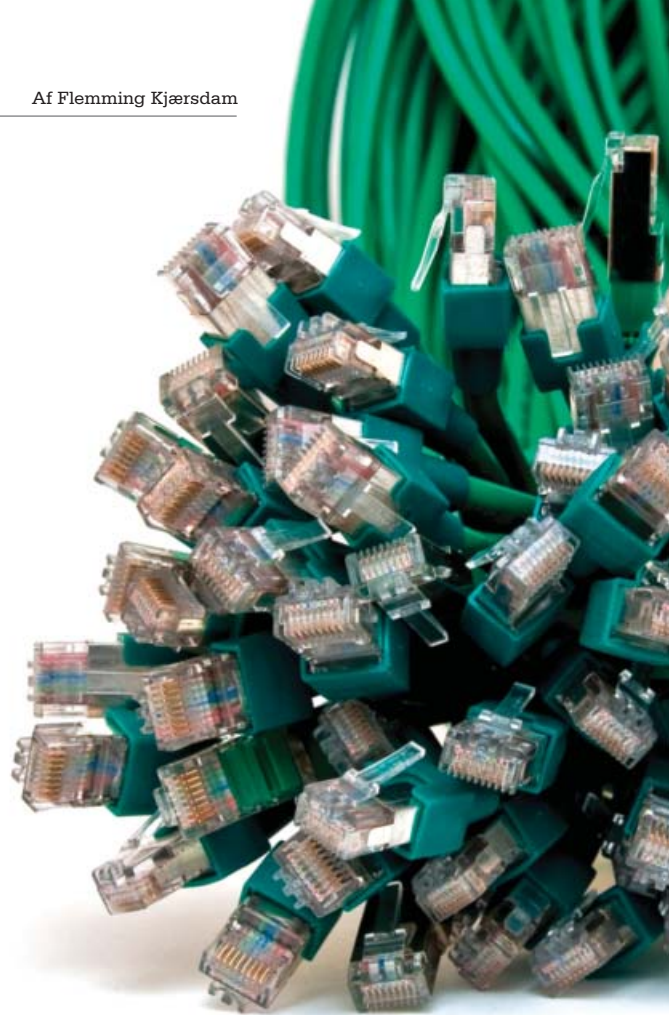
En anden og mere bæredygtig tilgang for den enkelte kommune er at gøre sig klar til at kunne implementere alle disse mange projekter med lokal succes med tilhørende hjemtagning af gevinster. Det kan ske ved at bemane en projektorganisation med reference til topledelsen, der på tværs af digitaliseringsprogrammerne koordinerer og omsætter de enkelte projektorløb til lokale indsatser. Det er et særligt indsatsområde for de kommunale direktions i resten af 2013, hvis det ikke allerede er på dagsordenen. Det handler om bevidstgørelse af og forståelse for omfanget af programmer, der er på vej. Det skal sikre overblik, fokus og ansvar, samt sikre opbygningen af en programorganisation på tværs af organisationen, som får tilstrækkelige ressourcer og beslutningskraft til både på centralt og lokalt niveau at sikre sammenhæng, implementeringskraft og hjemtagning af gevinster i projekterne. Vi har i KIT-magasinet sat fokus på governance og fælles samarbejder som lærerige eksempler på, hvorledes kommuner gør sig klar til det nye de ser komme, og positionere sig anderledes for at gøre sig bedre i stand til at tackle de muligheder, der endnu ikke har vist sig. Sidst vil jeg fremhæve KOMBIT's drejebog for monopolbruddet som en glimrende inspiration til, hvad en programledelse på digitaliseringsområdet skal forholde sig til for at komme godt igennem. Fortsat god sommer.

”

- at gøre sig klar til at kunne implementere alle disse mange projekter med lokal succes med tilhørende hjemtagning af gevinster

TDC kræver 840 mio. kr. for fiberbredbånd i Ringkøbing-Skjern

Teleforliget af 1999 varetager teleindustriens interesser på bekostning af kommunerne. Det mener teleanalytiker Torben Rune, Netplan, efter det er kommet frem, at TDC har forlangt 840 mio. kr. for at rulle fiberbredbånd ud i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Efter Konkurrencestyrelsen har pålagt Ringkøbing-Skjern Kommune at offentliggøre priserne fra to leverandører til kommunens EU-udbud om udrulning af fiberbredbånd til borgere og virksomheder i kommunen, viser det sig, at TDC har krævet 840 mio. kr. for opgaven. Det kritiseres af de to lokale folketingspolitikere Dennis Flydtkjær (DF) og Esben Lunde Larsen (V).

Det andet tilbud i EU-udbuddet kom fra konkurrenten Energi-Midt og lød på 68 mio. kr. Dermed forlanger TDC 12 gange mere for opgaven. Ringkøbing-Skjern Kommune har siden hen annulleret udbuddet, da tilbuddene lå over, hvad kommunen forventede, og befinder sig dermed nu i den situation, at der ikke umiddelbart kommer fiberbredbånd ud til 22.000 borgere og virksomheder i kommunen.

"TDC gør ikke noget, de ikke må. De tjener penge til deres aktionærer. Men det er en fejlagtig telepolitik, der folder sig ud i fuldt flor i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det er begrebet "teknologineutralitet", der udgør kimen til den misser, vi nu er vidner til. Man regulerer telemarkedet uden at skele til bæremidiet, og dermed blandes infrastruktur og indholdet sammen. Det er en kæmpefejl. Vi er nok det eneste land på de breddegrader, jeg kender til, som tillader, at det selskab, der dominerer samfundets infrastruktur også distribuerer tv-signaler, som kører på den samme infrastruktur. Dermed har TDC reelt et dobbeltmonopol," siger teleanalytiker Torben Rune, Netplan.

Ingen konkurrence

Formand for Udvalget for Landdistrikter og Øers sammensætning, Hans Christian Schmidt, som er tidligere fødevarerminister, tilkendegiver, at TDC's tilbud på fiberbredbånd i Ringkøbing-Skjern Kommune viser, at der ikke er konkurrence. "Når et tilbud lyder på 68 mio. kr. og et andet på 840 mio. kr., og det er det samme ud-

budsmateriale, leverandørerne forholder sig til, så er det ikke markedsdrevet. Det er monopol og det er helt galt. Som samfund får vi kun konkurrence, hvis vi ejer infrastrukturen," siger Hans Christian Schmidt.

Teleforliget af 1999 lægger til grund, at det er markedskræfterne, der bestemmer udbredelsen af mobilt bredbånd og fiberbredbånd. Og teknologineutraliteten betyder, at man ikke må fremme den ene teknologi på bekostning af den anden. Så længe markedskræfterne bestemmer udbredelsen vil der i kommuner som Ringkøbing-Skjern komme tilbud på udrulning af fiberbredbånd, som kommunen ikke kan sige ja til. Det betyder, at der ikke kommer fiberbredbånd i områder med få kunder og få virksomheder, men det betyder også, at der er huller i mobildækningen.

Både Hans Christian Schmidt og Torben Rune er enige om, at markedskræfterne ikke løser problemerne med manglende udbredelse af fiber i landdistrikterne.

"Teleforliget varetager industriens kommercielle interesser i langt højere grad end kommunernes. Og det sker under påskud af, at der er fri konkurrence i et geografisk område, hvor der reelt slet ikke findes konkurrence. Det har en katastrofal effekt på samfundsudviklingen, og det sætter borgere og virksomheder i disse områder udenfor alt," siger Torben Rune.

Rystende

Teleanalytiker Torben Rune ønsker ikke at tage stilling til det konkrete udbud i Ringkøbing-Skjern. Men han mener dog, at det er "rystende", at TDC kommer med et beløb i den størrelsesorden. "Jeg vil ikke tage stilling til de 840 mio. kr. i EU-udbuddet. Det kan meget vel være udtryk for deres faktiske omkostninger. Men hvorfor skal de have alle pengene fra dag-et? Fiber i jorden har en levetid og en afskrivningshorisont på mellem 30-40 år. Jeg mener, det er udtryk for arrogance at give et tilbud, som man med meget stor sikkerhed ved, at kunden vil sige nej til, og dermed blokerer TDC for en løsning i kommunen," siger Torben Rune. Han understreger, at TDC med tilbuddet har formået at få bremset en konkurrent i at få rullet fiberbredbånd ud i området, og da

kunderne i Ringkøbing-Skjern ikke har noget alternativ til TDC, betyder det, at TDC kan bibeholder deres markedsandel i området – bare med kobberkabler.

"De virksomheder, der er på internet hos TDC, fortsætter som kunder hos TDC. Ved at give et meget højt tilbud på fiberbredbånd, beholder de deres nuværende kunder på kobber. Da TDC også har kommercielle interesser inden for underholdning, TV, streaming, Netflix, hvor der også findes konkurrenter, har teleselskabet principielt en interesse i ikke at udbygge en bredbåndsinfrastruktur for at få mere konkurrence mod deres egne produkter," siger Torben Rune.

Han har tidligere gjort sig til talsmand for at åbne Teleforliget af 1999. Han mener det er på tide, at tage det op igen. Offentliggørelsen af TDC's bud, som TDC har protesteret over, kan være med til at spore politikerne ind på, at det kræver en særlig indsats at hjælpe markedskræfterne ud i de områder, hvor de ikke naturligt kommer ud, ej heller hvis de byder på en opgave.

"Det er en kæmpe udfordring. Markedskræfterne fungerer fint i områder, hvor folk bor tæt og der er mange virksomheder. Men i områder, hvor anlægsudgifterne er store og hvor der er længere mellem husene og virksomhederne, er der ingen af de sædvanlige teleselskaber, som ønsker at drive forretning," siger Torben Rune. Han henviser til, at i USA har præsident Obama oprettet en infrastrukturfond, der sikrer, at yderområder kan søge midler til at etablere bredbånd i deres område. Den er finansieret ved, at teleselskaberne har pligt til at betale en fast afgift til denne fond ud af deres omsætning i byområderne. Desuden har de også pligt til at byde på opgaver i yderområder.

Teleforliget varetager industriens kommercielle interesser i langt højere grad end kommunernes.

TDC: Fiberbredbånd kræver et helt nyt net

TDC forsvarer sit tilbud med, at kommunen krævede fiberbredbånd ud til hjemmene samtidig med et krav om mindsteprisen.

Kommunikationsrådgiver Poul Damstedt Rasmussen, TDC Erhverv og TDC Nordic: "Vi kunne have afgivet et bud, der var mærkbart lavere, hvis vi måtte anvende vores eksisterende infrastruktur i området. Der var dog et krav i udbuddet om, at det skulle være fiberlinjer helt ud til hjemmet, hvilket betød, at vi skulle bygge et nyt fibernet parallelt med vores eksisterende net i kommunen. Dertil kommer, at kommunen fastsatte, hvad bredbåndslinjen højst måtte koste for slutbrugeren. Kommunen havde fastsat en pris, som lå betydeligt under markedsprisen, hvilket slet ikke harmonerer med de betydelige tilslutningsomkostninger, der er forbundet med hver enkelt kunde i landets geografisk største kommune."

Dækker de 840 mio. kr. over TDC's beregnede anlægsudgifter?

"Prisen dækker over anlægsudgifterne, men også over at priserne til slutkunden er blevet fastsat af kommunen og dermed ikke afspejler en markedspris. Det er ganske enkelt ikke rentabelt at udrulle fiber til hjemmene på et tidspunkt, hvor efterspørgslen fortsat er begrænset, og da slet ikke når kommunen for bredbåndsproduktet sætter et prisloft, som ligger markant under markedsprisen og dermed produktets reelle værdi," siger Poul Damstedt Rasmussen.

Sommeren 2012 begyndte Ringkøbing-Skjern Kommune et EU-udbud. Udover at få leveret fiberbredbånd til kommunens institutioner forsøgte kommunen sig sig med en særlig option syv. Denne krævede, at vinderen af licitationen også skulle levere opkobling til borgere og virksomheder. Seks firmaer fik mulighed for at byde, men kun to bød: EnergiMidt og TDC.

Ringkøbing-Skjern Kommune valgte i efteråret 2012 at annullere, fordi buddene var for dyre. EnergiMidt offentliggjorde sit bud på 68 mio. kr., mens TDC blankt afviste at oplyse prisen. Siden har Konkurrencestyrelsen påbudt Ringkøbing-Skjern Kommune at offentliggøre TDC's bud. Det viste sig at være på 840 mio. kr.

Bredbåndsplanen 2020 sikrer ikke fiber i landområder

Kommunaldirektør Niels Erik Kjærgaard, Ringkøbing-Skjern Kommune, befinder sig i et dilemma. På den ene side presser erhvervs- og økonomiudvalget i kommunen på for at få fiberbredbånd rullet ud i kommunen og på den anden side har kommunen endnu ikke kunnet indhente et tilbud fra en teleleverandør, som kommunen har kunnet finansiere. Han mener ikke, at den nye redegørelse til Bredbåndsplanen 2020 hjælper Ringkøbing-Skjern Kommune med at løse dilemmaet.

Efter at erhvervs- og vækstminister Anette Vilhelmsen (SF) i maj 2013 er kommet med sin redegørelse om Danmarks Digitale Vækst har en række interesseorganisationer meldt sig på banen og indsendt høringssvar. Ringkøbing-Skjern Kommunes kommunaldirektør Niels Erik Kjærgaard havde uden tvivl sat næsen op efter, at der i redegørelsen ville findes svar, som kunne give kommunen nogle nye muligheder, der kunne sikre finansieringen af udrulningen af fiberbredbånd. Men den korte version er, at redegørelsen til Bredbåndsplanen 2020 ikke yder meget hjælp til kommunerne.

"Der er overhovedet ikke noget i den redegørelse, som gør det nemmere for Ringkøbing-Skjern Kommune at få rullet fiber ud i kommunen," siger kommunaldirektør Niels Erik Kjærgaard, Ringkøbing-Skjern Kommune.

Markedskræfterne når ganske enkelt ikke derud. Det kan ikke betale sig for teleselskaberne ud fra en markeds mæssig vurdering at give befolkning og virksomheder ordentlige internetforbindelser. Og kommunen må ikke selv rulle fiberbredbånd på grund af telelovgivningen. Og de teleselskaber, som kommunen spurgte i et EU-udbud sidste år, lå over kommunens budget.

Uforståelige beslutninger

Formand for "Udvalget for Landdistrikter og Øers sammensætning," Hans Christian Schmidt (V) - tidligere fødevarerminister - siger, at det er en hel række af uforståelige beslutninger, der ligger bag de alvorlige problemer, som yderkommuner og øer nu er havnet i.

"Først så vedtager regeringen, at det skal være obligatorisk at indsende ansøgninger digitalt for at få ret til offentlige ydelser, hvorefter den samme regering ikke vil give befolkningen adgang til ordentlige internetforbindelser. Det er fuldstændig uacceptabelt," siger Hans Christian Schmidt.

Han mener ikke politikere og embedsmænd kan ignorere denne alvorlige problemstilling.

"Hvis vi for mange år siden havde tacklet lignende udfordringer på samme måde som vi gør med telemarkedet, ville vi i dag have landdistrikter uden vand, uden strøm og uden post. Dengang besluttede Folketinget, at alle skulle have strøm, vand og breve. I dag er vi nødt til at sige, at alle skal have en ordentlig internetforbindelse. Det er forudsætningen for at drive en virksomhed, for at skabe job, for at bevare skoler og at kommuner kan yde service til borgerne," siger Hans Christian Schmidt.

Både kommunaldirektøren i Ringkøbing-Skjern Kommune og formand for Udvalget for Landdistrikter og Øers sammensætning er enige om, at markedskræfterne på teleområdet ikke løser problemerne med manglende udbredelse af fiberbredbånd i landdistrikterne.

Og redegørelsen, som senest er kommet fra erhvervs- og vækstminister Anette Vilhelmsen, løser ikke det dilemma, landdistrikterne og øerne nu befinder sig i. At de på den ene side skal levere digital service over for borgerne og på den anden side ikke kan finansiere etableringen af en digital infrastruktur eller har lovhjemmel til det.

TDC har givet et tilbud til Ringkøbing-Skjern Kommune på 840 mio. kr. og erhvervs- og vækstministeren har afsat 50 mio. kr. til lån til at etablere fiberbredbånd – for alle landets kommuner.

I redegørelsen for Bredbåndsplanen 2020 håbede Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ville komme forslag til nye regler, som kunne hjælpe kommunen.

"Den giver ingenting. For at kunne rulle bredbånd ud skal kommunen eje et selskab. Og dette selskab skal forsyne landdistrikter og mindre byer. Allerede her er der to forbehold. Endelig skal bredbåndsdækningen ligge under landsgennemsnittet. Disse tre forbehold skal kombineres for at give kommuner tilladelse til at rulle fiberbredbånd ud. Og endelig skal det lægges ud i et kommunalt ejet selskab, der ikke har med forsyning at gøre. Hvis det bliver den endelige model, så duer den bare ikke," siger Niels Erik Kjærgaard.

”

Der er overhovedet ikke noget i den redegørelse, vi kan bruge.

Niels Erik Kjærgaard.

”

Det er et meget alvorligt problem, og det forsvinder ikke, med mindre man løser det.

Hans Christian Schmidt

Det ærgrer ham tydeligt, at KL som kommunal interesseorganisation ikke er gået mere ind i kampen for at hjælpe landkommuner med at kunne rulle fiberbredbånd ud. I KL's høringssvar til erhvervs- og vækstministeren hedder det, at det er en statslig opgave at finansiere bredbånd. Det løser bare ikke Niels Erik Kjærgaards dilemma, fordi staten tydeligt har meldt ud, at det er markedskræfterne, der tæller.

"I stedet for at melde pas, bør KL i stedet for presse på og søge indflydelse på implementeringen af regeringens bredbåndplan. Hvis KL ikke sidder med ved bordet risikerer kommunerne at afskrive muligheden for indflydelse. Det er uheldigt," siger Niels Erik Kjærgaard.

Antallet ukendt

Uden digital infrastruktur – ingen digitalisering. Så kort kan det siges. Det vides ikke på nuværende tidspunkt, hvor mange kommuner, der befinder sig i en situation, der er tilsvarende Ringkøbing-Skjern.

Hans Christian Schmidt kan ikke svare på det. Han siger dog, at han har sat et udredningsarbejde i gang, så der til efteråret vil komme et bud på, hvor mange kommuner, der befinder sig i den klemme, at de skal levere digitale ydelser til borgere og virksomheder, uden at have lovhjælp eller økonomi til at rulle bredbånd ud i kommuner, når der ingen hjælp er at hente fra telemarkedet.

"Det er et meget alvorligt problem, og det forsvinder ikke, med mindre man løser det. Som det er nu står regering og embedsmænd reelt i vejen for at få det løst. Hvis de bare vil åbne muligheder for at være med til at kunne løse det," siger han.

Han har nu sat dette punkt øverst på dagsordenen i udvalgets arbejde med henblik på at finde løsninger på området for øer og i landdistrikter.

Hans Christian Schmidt mener, der er tale om et grundlæggende samfundsmæssigt problem, fordi der uden internetforbindelser sker en tilsidesættelse af job-, bolig- og uddannelsesmuligheder i disse områder. Solide internetforbindelser er en forudsætning for udvikling.

"Udvalget holder høringer med borgerne tre gange om året. Og hver eneste gang er der borgere, der rejser sig op på disse møder og spørger, om vi ikke gerne vil sørge for at give dem nogle bedre internetforbindelser. Det kommer hver eneste gang. Det er ved at være en klassiker," siger Hans Christian Schmidt.

En virksomhedsejer fortalte på et møde, at han ikke kunne ansætte nye medarbejdere, da hans internetforbindelse ikke var god nok. Politikerne beder os om at skabe nye arbejdspladser, men det giver ikke mening, hvis internetforbindelserne ikke er i orden.

"Regeringen siger i Bredbåndspanen 2020, at den har en drøm og vil tilbyde 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload i hastigheder. Det synes jeg ærlig talt ikke er særligt visionært. Her hvor jeg bor vil jeg kunne ringe til mit lokale elselskab og få 100 Mbit/s. Regeringens drømme er ikke visionære og de løser ikke problemerne for øer og landdistrikter," siger Hans Christian Schmidt.

Syv ud af 10 lærere i Gentofte vælger selv computer

71 procent af lærere og pædagoger i Gentofte Kommune har valgt deres eget digitale arbejdsredskab med egenbetaling.

Gentofte Kommune og Atea har i fællesskab lavet et servicekatalog med 20 forskellige computere, hvor lærere og pædagoger frit kan vælge ud fra. De kan enten vælge mellem tre standardcomputere, som kommunen stiller gratis til rådighed, eller de kan vælge en lidt dyrere model, som de mod egenbetaling, lejer af kommunen. 71 procent af de i alt 850 lærere og pædagoger har valgt at spæde lidt til hver måned for at få det digitale arbejdsredskab, som de bedst synes om til job og privatliv.

Efter 36 måneder er computeren så betalt.

Gentofte Kommune er, ifølge Atea, den første kommune i landet, der bruger konceptet "Teachers dream" eller "Choose-Your-Own-Device". Kommunen har i samarbejde med Atea udviklet modellen, fordi SKI-aftalerne ikke rummer denne fleksibilitet.

"Det er lidt gammeldags at tro, at arbejdsgiveren entydigt skal bestemme, hvad udstyr den enkelte medarbejder skal bruge. Og da de fleste medarbejdere gerne vil bruge den samme computer på arbejdet og privat – frem for at have to forskellige computere – så udviklede vi dette koncept for at give medarbejderen et personligt valg uden at straffe vedkommende skattemæssigt," siger direktør Søren Jensen, Atea.

Godt tilfreds

It-chef for Børn, Unge og Fritid Michael Hansen, Gentofte Kommune, er meget tilfreds med, at syv ud af 10 lærere og pædagoger har valgt en computer, hvor de selv betaler en del af computeren. Han understreger, at Gentofte Kommune gerne vil skabe de bedste betingelser for, at børn og unge i skolen udnytter og udvikler deres ressourcer og potentialer optimalt.

"Vi vil med Choose-Your-Own-Device-konceptet understøtte det ved at give medarbejderne på vores skoler de bedste muligheder for at bruge digitale medier i undervisningen. Samtidig vil vi gerne skabe en attraktiv arbejdsplads for vores medarbejdere ved, at de får mulighed for at vælge præcis det digitale arbejdsredskab, som passer bedst for den enkelte," siger han.

Konceptet kort

Konceptet går i korthed ud på, at kommunen tilbyder en standardcomputer til 5000 kr. Hvis læreren eller pædagogen i stedet for ønsker en iMac eller en anden kraftigere computer til 10.000 kr., så betaler medarbejderen 138 kr. i 36 måneder – i alt knapt 5000 kr. Læreren egenbetaling trækkes af lønnen efter skat. De indbetalte penge fra lærerne indgår i en opsparingspulje i kommunen, så efter de tre år er gået, bruges midler af denne pulje til, at læreren kommer til at eje computeren.

Aftaleperiode løber som sagt over 36 måneder, og lærerens bidrag i perioden fungerer som en opsparingsordning. Læreren kan vælge at overtage udstyret, når aftaleperioden er udløbet.

Atea leverer service og support inklusive forsikring og finansiering i hele perioden.

Med den nye fællesoffentlige digitaliseringsstrategi har Gentofte og Atea taget utraditionelle metoder i brug for at brede computerne ud blandt medarbejderne. Det har lydt undervejs i debatten om digitalisering af Folkeskolen, at lærere og pædagoger ikke er de mest digitale medarbejdere, og at eleverne er teknologisk længere fremme. Ved at skabe disse rammer mener Gentofte Kommune, den har taget et skridt fremad.

"Inden vi satte det i søen, prøvede vi konceptet på en forsøgsskole i kommunen. Det var en stor overraskelse for os, at to ud af tre sagde ja til at betale ekstra for at få en computer efter eget valg. Da vi så resultatet, var vi ikke i tvivl om, at det skulle breddes ud til alle lærere og pædagoger i kommunen. Det er kun positivt – nu hvor alle har valgt deres digitale arbejdsredskab – at det samlet set ligger højere end på forsøgsskolen," siger Michael Hansen.

Med dette koncept er det også muligt for kommunen som arbejdsgiver at lægge loft over udgifterne til it-udstyr, samtidig med de ansatte får indflydelse på valg af det digitale arbejdsredskab, der passer til deres behov.

Sæt kryds i kalenderen 5. november 2013

Styring af it-rammearkitekturen får sin egen temadag tirsdag den 5. november 2013. Det er It-Arkitekturrådet, der sammen med KL's sekretariat, står bag oplæg, workshops og paneldebatter om fremtidens it-arkitektur i landets 98 kommuner. Ifølge arrangørerne kommer en række prominente indlægsholdere.

Med en ny it-rammearkitektur fastlægges kommunerne de nye rammebetingelser for it-leverandørerne. En central del af rammearkitekturen er, at der stilles en række fælleskomponenter til rådighed med fælles tjenester, som de forskellige fagsystemer i kommunerne kan trække på.

"It-arkitekturen er forudsætningen for at sikre monopolbruddet og implementere de nye digitale borgerservices og fremtidens administrative løsninger. Det er afgørende, at både økonomidirektører, it-direktører og digitaliseringschefer involverer sig og samarbejder om dette fremover. Så min opfordring til it- og digitaliseringschefer er, at de skal få de økonomisk ansvarlige i kommunerne til at engagere sig i it-arkitekturen og tage dem med på temadagen," siger den nyvalgte formand for It-Arkitekturrådet Henrik Brix, der desuden er medlem af bestyrelsen i KIT@.

Behovet for styre it-rammearkitekturen er blevet aktuelt, efter at kommunerne har solgt KMD. De fællesoffentlige digitaliseringsstrategier bliver nu implementeret i kommunerne. Det stiller nye krav til ledelserne i kommunerne om at opbygge de rigtige kompetencer og få organiseret opgaverne.

"Når monopolbruddet skal gennemføres og de nye it-løsninger skal skabe værdi i kommunerne, er det afgørende, at kommunerne har kompetencer, som kan sikre det lokale ejerskab for digitaliseringen. Det vil formentlig betyde, at der indledningsvist skal investeres noget ekstra i en periode. Investeringerne bliver nødvendige både for at sikre sammenhængen på tværs i kommunen og på tværs af kommunerne. Derfor er it-arkitekturen ikke kun et emne, der berører it-afdelingen. Det er et emne, der også involverer den økonomiske og organisatoriske ledelse i kommunerne, og som de har et ansvar for," siger Henrik Brix.

It-rammearkitekturen giver kun mening, hvis alle kommuner kommer med om bord og kun hvis regioner og styrelser også kommer med. Derfor hænger rammearkitekturen tæt sammen med de fællesoffentlige it-strategier.

Temamøde om it-rammearkitektur afholdes tirsdag den 5. november 2013 i Fredericia.

Temadagen foregår i to spor. Et spor der henvender sig til ledelser og et spor der retter sig mod konsulenter og specialister.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen! Programmet ligger klar og åbner for tilmelding i løbet af august måned.

Digitaliseringsmessen '13 sætter ny rekord

Både i areal, antal udstillere og deltagere sætter Digitaliseringsmessen 13 ny rekord. Messen bliver større end nogensinde før. Den holdes torsdag den 19. september 2013 i Odense Congress Center.

Sidste år var der mere end 1700 deltagere og 80 udstillere. I år bliver messen endnu større, da udstillerområdet er udvidet, og der er flere scener end sidste år med oplæg dagen igennem. Så der er mere fagligt stof at hente for deltagerne.

Godt tilfreds

På Digitaliseringsmessen 13 er der rige muligheder for at få et indblik ind i fremtidens folkeskole og fremtidens digitale daginstitution. Det er årets tema. Og Digitaliseringsmessen har indgået samarbejde med leverandører som Atea, KMD og Alinea, der alle vil kunne give et indblik i de digitale muligheder, som børn helt ned til førskolealderen har og vil få i de kommende år.

Kom og lad dig inspirere af den nye teknologi og mød kollegaer fra hele landet, som har samme faglige interesse.

Formand for KIT@ Jørgen Kristensen Rasch åbner messen.

Digitaliseringschef Søren Kristensen fra Hillerød Kommune, der er med i styregruppen for KITA siger:

"Det er imponerende, hvad Digitaliseringsmessen har udviklet sig til. År efter år vokser interessen. Med de mange nye initiativer inden for digitalisering i det offentlige, hvor flere opgaver skal løses med færre ressourcer, er der meget stor interesse at spore i kommunerne. Teknologien er vejen til de nye digitale muligheder, og Digitaliseringsmessen er det rigtige sted at hente inspiration," siger Søren Kristensen.

Messen gennemføres i et samarbejde mellem Borgerservice Danmark, Kommunale IT-chefer, Kit@, og KL.

Digitaliseringsmessen '13

skole it
skole it
skole it
skole it
skole it

netværk
netværk
netværk
netværk
netværk

En platform for videndeling mellem leverandører, udviklere og chefer, ledere og medarbejdere i kommunerne

strategi
strategi
strategi
strategi
strategi

Målgruppe Messen henvender sig til politikere, ledere og medarbejdere, der arbejder med og interesserer sig for digitalisering og it i det offentlige.

Hvornår 19. september 2013

Sted Messen afholdes i Odense Congress Center, Ørbækvej 350, 5220 Odense.

Pris 700 kr. plus moms. Prisen dækker også forplejning.

www.digitaliseringsmessen.dk

Teachers' Dream:

Frit valg af PC

Lad lærerne selv vælge deres it-redskab. Det giver øget arbejdsglæde og kompetenceudvikling for både lærere og elever – og koster ikke kommunen ekstra.

Med "Teachers' Dream" fra Atea kan din kommune tilbyde skolelærerne individuelt valg af pc eller tablet, mod delvis egenbetaling via bruttolønnen. Kommunen betaler et fastsat standardbeløb, og den enkelte lærer betaler merværdien i forhold til den pc eller tablet, de vælger. På den måde kan din kommune tilbyde lærerne nye it-redskaber efter eget valg. Redskaber, som vil bringe dem på samme tekniske niveau som mange af deres elever, og som vil ruste dem til mere differentieret undervisning.

HP SpectreXT Pro
fra 81,- pr. md.*

Apple MacBook Air
fra 76,- pr. md.*

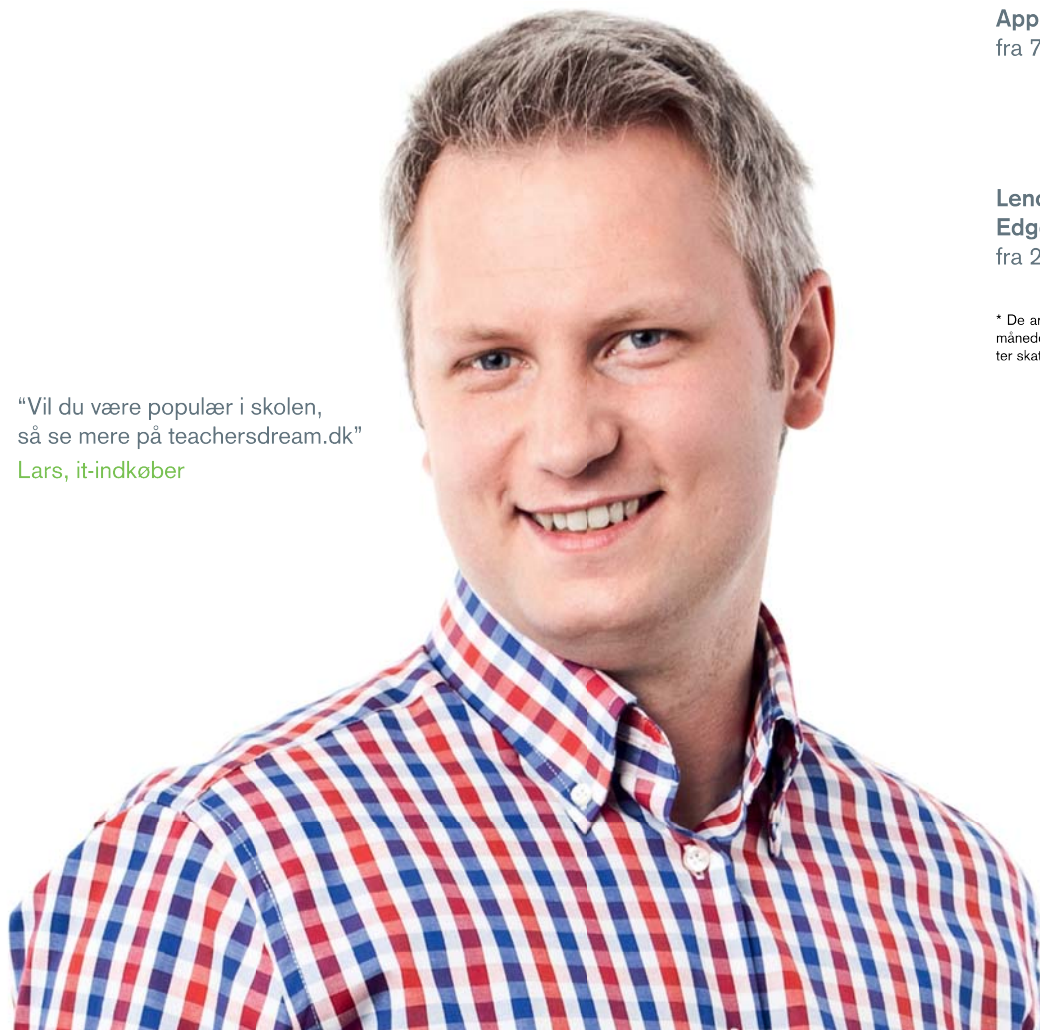

Lenovo ThinkPad
Edge E330
fra 24,- pr. md.*

* De angivne priser er eksempler på den månedlige egenbetaling i 36 måneder, efter kommunens tilskud. Beløbet trækkes af lærerens løn efter skat, og når perioden udløber kan læreren overtage udstyret til eje.

"Vil du være populær i skolen,
så se mere på teachersdream.dk"

Lars, it-indkøber

Nærlæs open source licenserne før anvendelsen

Når kommuner foretager egenudvikling bør open source software altid overvejes, hvor det er relevant, da det kan være forbundet med tekniske eller økonomiske fordele. Men kommunerne bør altid overveje følgerne af open source licenserne. Det sker nogle gange for sent og i andre tilfælde slet ikke. I forhold til de almindelige licenstyper, har open source den væsentlige fordel, at når kommunerne udvikler og anvender open source software, kan kommunen øge brugen og nye kommuner vil kunne få adgang til softwaren, uden der skal betales for yderligere licenser.

Open source anvendes i stigende grad i kommuner til egenudvikling. Det skyldes blandt andet, at udvalget af open source software er blevet større og omfatter alt fra professionelle systemer til væsentlige komponenter. Hertil kommer at open source software i mange tilfælde er bil-

ligt, i de fleste tilfælde endog gratis, at anskaffe.

Denne artikel fokuserer på de forskellige typer open source licenser – og ikke mindst, hvad du som it-chef skal være opmærksom på ved anvendelsen af dem. De forskellige licenstyper har forskellige konsekvenser ved anvendelsen, og licensen bør nærlæses i hvert enkelt tilfælde.

Open source som begreb

'Open source' anvendes i daglig tale ofte som et fast og samlet begreb, ofte med undertonen 'gratis' software. Open source er ikke en særlig type software, og er ikke nødvendigvis gratis. Derimod er open source en samlet betegnelse for en særlig form for licenser, og open source er en juridisk konstruktion mere end det er en softwaremæssig konstruktion.

Hertil kommer, at begrebet 'open source' ingeniørligt er entydigt. Det ligger dog fast, at for at anvende 'open source'

om et stykke software, skal kildekoden være tilgængelig og licenstager være berettiget til at lave ændringer i softwaren.

Men herudover er der næsten ingen begrænsninger for hvilke særlige betingelser, der kan knyttes til open source software. Juridisk set står det rettighedshaveren frit for, hvordan han ønsker, at andre skal kunne anvende hans værk, og han kan knytte de betingelser og krav til sådan brug, som han måtte ønske.

Eksemplerne på open source licenser omfatter da også meget forskelligartede licenser. Eksempelvis MIT-licensen, hvor licenstager kan anvende open source softwaren frit, herunder indbygge softwaren i proprietær software, når blot den oprindelige licenstekst medtages i forbindelse med distribution af softwaren.

Andre open source licenser pålægger licenstager væsentlige restriktioner. Dette er for eksempel tilfældet med GNU-licenser – som reelt omfatter en række forskel-

lige men dog nært beslægtede licenstyper, herunder GPL- og LGPL licenserne. Kendetegnet for disse open source licenser er, at licenstagere forpligtes til at videlicensere sine egne ændringer til softwaren under tilsvarende licens, hvis licenstagere vælger at distribuere softwaren.

De mest almindelige open source licenser er godkendt af det såkaldte Open Source Initiative, som opstiller 10 kriterier for, hvornår software – efter Open Source Initiatives opfattelse – kan betegnes som open source. Men listen indeholder 81 godkendte licenser.

Forvirringen bliver ikke mindre af, at meget af softwaren er undergivet dual-licenser, og i visse tilfælde også tripel-licenser. Heri ligger, at den pågældende software kan anskaffes under forskellige licenser – typisk vil dette være en restriktiv open source licens, som kan erhverves gratis eller en mindre restriktiv licens mod betaling.

Særlige udfordringer

Mange open source licenser indeholder bestemmelser, som giver anledning til særlige overvejelser.

Copyleft-licenser indeholder bestemmelser om, at i det omfang software som er baseret på den licenserede software distribueres, for eksempel som en del af et andet og større program, skal det distribuerede program undergives samme licens som det oprindelige – altså open source copyleft-licensen.

Blandt andet GNU-licenserne, som er de mest udbredte open source licenser, er copyleft-licenser.

Med andre ord vil ny software, hvori der indgår copyleft-licenseret software, også skulle undergives copyleft open source vilkår når det distribueres. Kildekoden skal gøres tilgængelig, og nye licenstagere vil have ret til at anvende, ændre, kopiere og videredistribuere softwaren. Copyleft-betingelserne udløses først når der sker distribution af softwaren til en ny licenstagere. Der er intet i vejen for at anvende copyleft-software internt i en kommune, heller ikke selvom kommunen har, eller har fået, lavet udvikling af copyleft-softwaren.

Overdragelse af softwaren til andre enheder inden for forvaltningsenheden, for eksempel mellem to afdelinger i kommunen, vil formentlig ikke være at betragte som distribution. Omvendt hvis kommunen videregiver den udviklede software til en anden enhed, for eksempel nabokommunen, eller anden tredjepart, vil der være tale om distribution, som udløser copyleft-bestemmelserne.

Den modtagende part kan anvende softwaren frit, kræve kildekoden udleveret, ændre i den, og ikke mindst videredistribuere softwaren og det vil være i strid

med copyleft-licensen at lægge begrænsninger på videredistribution og den efterfølgende brug af softwaren.

Hvis en kommune ikke påtænker at distribuere sin egenudviklede software til andre, giver dette ikke umiddelbart anledning til udfordringer. Men det bør alligevel overvejes grundigt inden man vælger at basere sin egenudvikling på copyleft-licenser.

Større udfordringer

En særlig type af copyleft-licenser giver anledning til endnu større overvejelser. De 'almindelige' copyleft-licenser opstiller distribution af softwaren som forudsætning for udløsning af copyleft-betingelserne. Så koden kan – selv i ændret udgave – anvendes i forbindelse med drift af tjenester på nettet, uden at koden skal gøres tilgængelig. Det såkaldte ASP-loop-hole.

Derimod indeholder AGPL-licensen og andre open source licenser, særlige bestemmelser – Affero klausuler – hvor kildekode, brugsret, ændringsret m.v. skal gøres tilgængelig for alle som gives adgang til funktionaliteten i den licenserede open source software.

Det betyder, hvis en kommune vælger open source software, der er underlagt Affero klausuler i forbindelse med en tjeneste på nettet, for eksempel til borgerrettede webløsninger, vil den pågældende kommune skulle give alle brugerne af tjenesten adgang til kildekoden og ret til at bruge, ændre og videredistribuere denne.

Hvis kommunen anvender en ikke-modificeret udgave af open source softwaren, betyder dette næppe så meget, men har kommunen investeret betydeligt i udvikling og tilpasning af softwaren, og ikke planlagt at dele denne, er det naturligvis u hensigtsmæssigt at skulle stille softwaren til rådighed for alle, der måtte have adgang til tjenesten på nettet.

Danske IT-Advokater er en brancheorganisation for certificerede IT-advokater i Danmark, der i væsentligt omfang beskæftiger sig med it og telecom. Kit-Magasinet og Danske IT-advokater samarbejder redaktionelt om faglige relevante emner.

”

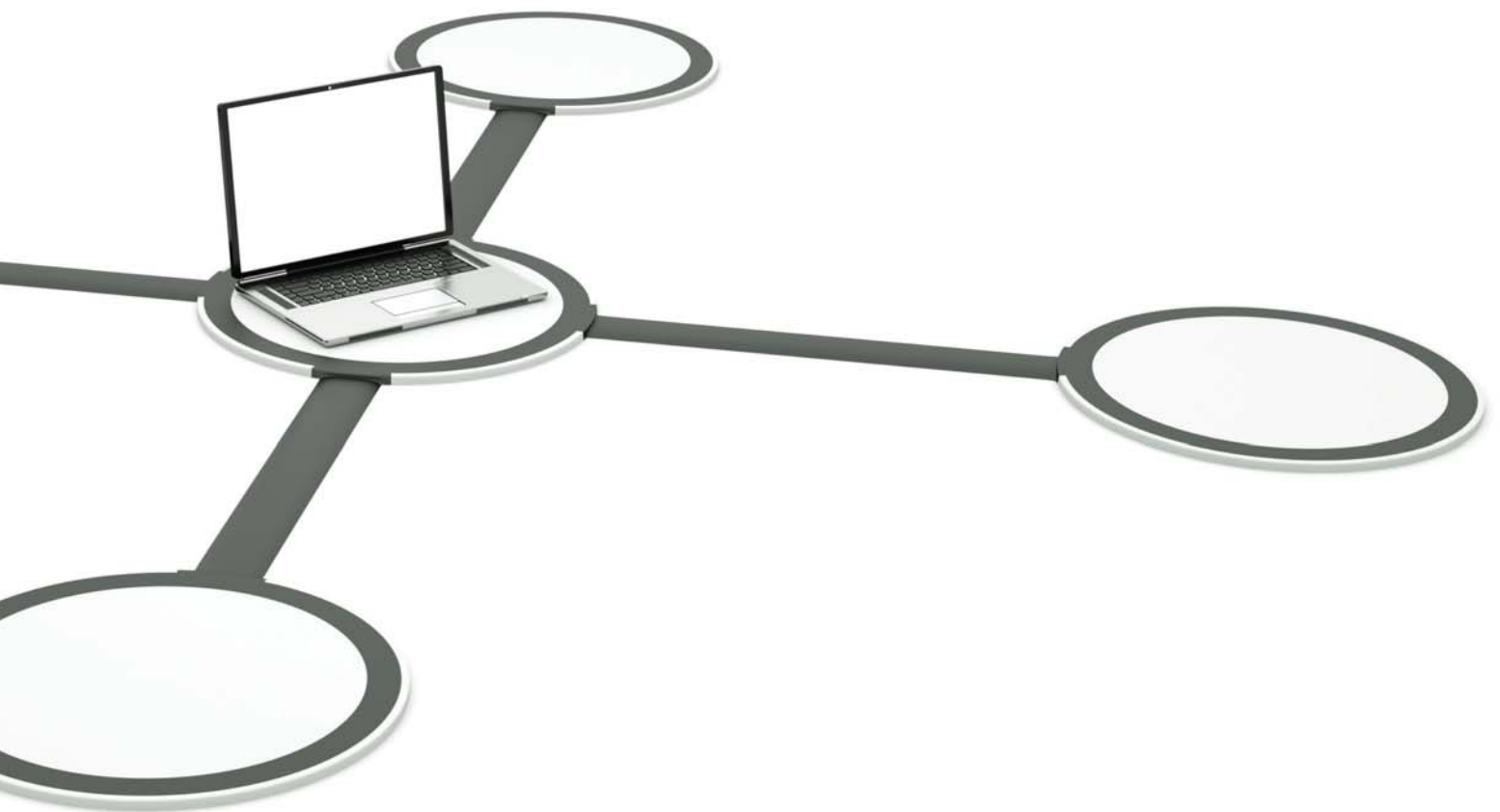
De forskellige licenstyper har forskellige konsekvenser ved anvendelsen, og licensen bør nærlæses i hvert enkelt tilfælde.

Nis Peter Dall

Nye teknologier og markedet udfordrer governance

Kravet om forretningsmæssigt fokus hos kommunale it- og digitaliseringschefer har aldrig været større end nu. Og med et igangværende monopolbrud, den fælleskommunale it-rammearkitektur, SOA og den almindelige teknologiske udvikling, så som cloud-teknologier, har der aldrig været så mange parametre at skrue på for at effektivisere forretningen. Den nye situation betyder, at der skal samarbejdes med mange flere interessenter end tidligere. Kommunale organisationer, leverandører, andre offentlige institutioner og myndigheder – og dette tværgående samarbejde rummer både store muligheder og udfordringer for governance i kommunerne.

På løsningssiden betyder udviklingen i markedet og inden for it-arkitekturen, at den enkelte kommune skal have kontrakt- og systemmæssige samarbejder med et meget større antal partnere. Inden for drift åbner de forskellige varianter af cloud-løsninger og driftsfællesskaber op for helt nye samarbejdsformer mellem kommunerne. I temaet om governance og infrastruktur undersøger Kit-magasinet udfordringerne og de mange muligheder inden for kommunalt samarbejde og governance. Både set i lyset af de nye teknologiske og markedsmæssige tendenser, og det tværkommunale samarbejde, som folder sig ud mange steder i øjeblikket.

Læs hele temaet på side 18-27

OPGRADÉR TIL DUSTIN.

490

DEDIKEREDE
IT-EKSPERTER

Hvert år leverer Dustin it-udstyr og -løsninger til tusindvis af offentlige institutioner og virksomheder. Det har vi gjort med fokus på optimalt udbytte for vores kunder i mere end 27 år. Måske kan du også få glæde af at opgradere til Dustin?

Alt hvad du behøver hos én leverandør

Som kunde hos Dustin får du adgang til vores særlige offentlige salgsafdeling:

- **Personlig kontaktperson**, der er specialist i it til den offentlige sektor
- **Gratis adgang til certificerede specialister** inden for hardware, software m.m.
- **Elektronisk fakturering** med håndtering af flere EAN-numre pr. indkøbskonto
- **Mere end 200.000 it-produkter** fordelt på mere end 900 varemærker. Hurtigt og sikkert leveret fra eget lager.
- **Dustin.dk** - Nordens førende e-handelsportal for it-produkter
- **Finansiering** og leasing

FM og SKI godkendt

Dustin er FM forhandler for HP på servere & storage, Dell på servere, samt Fujitsu på pc, SKI leverandør på 02.04 Computere og SKI forhandler på følgende aftaler:

- **02.02** Computere, standardarbejdspladser og 250 stk. (Lenovo og Dell)
- **02.03** Server & Storage (HP, Dell, Fujitsu)
- **02.04** Computere (leverandør)
- **02.06** Kommunikationsudstyr og -løsninger, netværksudstyr (HP)
- **50.41** Computere (Dell)

2012 GOLD

Specialist

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

LÆS MERE PÅ **DUSTIN.DK** ELLER RING **8743 9882**, SÅ HJÆLPER VI DIG MED AT FINDE DEN LØSNING, DER PASSER NETOP TIL DIN VIRKSOMHED.

Dustin

It-arkitektur skiller forretningslogik fra drift

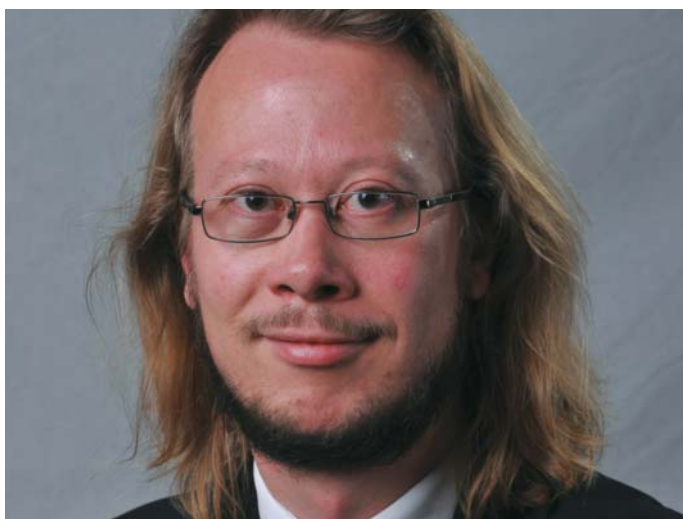
Adskillelsen mellem driftslaget og forretningsapplikationerne samt serviceorienteret arkitektur (SOA) er teknologitendenser, der understøtter bevægelsen væk fra de traditionelle monolitsystemer. Det giver bedre muligheder for konkurrenceudsættelse af delkomponenter. Men den øgede fleksibilitet i løsningerne giver også it- og digitaliseringschefene nye udfordringer inden for governance.

Systemarkitekturen er i opbrud i kommunernes it-landskab i disse år. Med afsæt i politiske beslutninger fra centralt hold og den almindelige teknologiske udvikling er der nu for alvor ved at komme gang i det monopolbrud, der blev indvarslet med salget af KMD og etableringen af KOMBIT. Nye spillere på markedet for offentlige it-løsninger har meldt sig på banen – ikke blot som leverandører af mere perifere systemer, men også når det gælder den indre del af maskinrummet i den offentlige forvaltning.

Netcompany er en af de leverandører, der i den senere tid har haft stor succes med at byde ind på offentlige opgaver. Motorregistersystemet til SKAT, stamregisteret hos Finanstilsynet og på den kommunale front, FLIS (Fælleskommunalt LedelsesInformationSystem) til KOMBIT. Det er blot nogle af de løsninger, den 400-mand store virksomhed med domicil på Grønningen i København har leveret til det offentlige Danmark.

André Rogaczewski, salgsdirektør og partner i Netcompany, peger på to hovedtendenser, der tegner billedet af det kommunale it-marked i øjeblikket.

"Det er i dag muligt for kommunerne at tilkøbe løsninger fra forskellige leverandører baseret på nogle standardkomponenter, der udfører nogle meget specifikke opgaver med veldefinerede snitflader til andre komponenter. Derudover er det i dag meget nemmere at adskille applikationslaget, som understøtter forretningslogikken, fra det rent tekniske driftslag. Begge tendenser er del af en bevægelse væk fra tidligere tiders monolitsystemer," siger han.

Vi hører fra dem, der har valgt at gå SOA-vejen, at de har opnået en større smidighed og mulighed for hurtigere at kunne udskifte komponenter.

Kristoffer Nilaus Olsen

Driften kan prissættes separat

Den øgede granularitet i løsningerne muliggør øget konkurrenceudsættelse af enkeltkomponenter og todelingen af applikations- og driftslaget betyder, at driften kan prissættes separat og ikke per definition er en del af én stor samlet løsning. Det typiske scenarie er dog stadigvæk, at en kommune entrerer med en hovedleverandør af løsningen, der så har kontakten til en underleverandør, der står for hostingydelsen.

"Som udbudsgiver vil man typisk gerne have én leverandør, der står med totalansvaret, så vi ikke skal stå for kommunikationen mellem to leverandører. Det vil for mange være den rigtige konstruktion, men jeg vil da ikke afvise, at det om nogle år kan komme på tale, at man som kommune selv går ud og får det bedste tilbud hos en hostingleverandør," siger Henrik Brix, it- og digitaliseringschef i Favrskov Kommune samt nylittrådt formand for Kommunernes It-Arkitekturråd.

Den fælleskommunale Serviceplatform og FLIS (Fælleskommunalt LedelsesInformation System) er eksempler på todelte leverancer, hvor henholdsvis Systematic og Netcompany er leverandør af løsning og vedligehold med TDC Hosting som underleverandør. Ifølge Henrik Brix er der dog ingen grund til at være for dogmatisk i forhold til todelingen.

"Jeg mener ikke, man skal gå i koma, hvis kontrakterne på nogle af de centrale støttesystemer eventuelt bliver vundet af én leverandør, der står for både løsning og drift. Umiddelbart kan det forekomme uheldigt i forhold til den åbne og fri konkurrences ånd, men det er i nogle tilfælde jo stadig sådan, at en specifik viden er forankret ét sted," siger han.

SOA giver større smidighed

Den teknologiske driver for en komponentbaseret tilgang til løsningerne er primært SOA (Serviceorienteret Arkitektur). Udviklingen af den fælleskommunale Serviceplatform er således i fuld gang med en version 1.0 i test hos udvalgte kommuner og en forventning om, at flere kan komme på til årsskiftet. SOA er som sådan ikke et nyt koncept, og rent teknisk har det været understøttet i en del år.

"Dybest set er der rent teknisk ikke rigtig noget nyt under solen. Princippet er basalt set, at man stiller services til rådighed gennem udveksling af XML-dokumenter via en protokol, typisk HTTP. Det nye og interessante er, at man nu kan lave kontrakt-drevet udvikling med veldefinerede XML-strukturer og grænseflader, og det betyder, at alle i princippet kan være med," fortæller Jakob Bendsen, softwarearkitekt hos Lund & Bendsen.

De centrale målsætninger med en SOA-tilgang til løsningerne er – som eksempelvis formuleret i Den fælleskommunale Rammearkitektur: Sammenhæng og genbrug af funktioner og data på tværs af it-løsningerne samt anvendelse af udskiftelige forretningsunderstøttende komponenter, der muliggør konkurrenceudsættelse og nem adgang til udskiftning af leverandør. Ifølge Kristoffer Nilaus Olsen, chefkonsulent hos CEDI, der leverer strategisk rådgivning inden for offentlig digitalisering, kan man begynde at se effekterne af denne tilgang til løsningerne.

"Vi hører fra dem, der har valgt at gå SOA-vejen, at de har opnået en større smidighed og mulighed for hurtigere at kunne udskifte komponenter for at understøtte nye funktioner og lovgivning – frem for at skulle vente to år på en ny release af en samlet programsuite."

Der er ingen tvivl om, at vi som kunder har glæde af, at man kan adskille tingene og konkurrenceudsætte på en anden måde.

Henrik Brix

Øget kompleksitet følger med

Den øgede granularitet i løsningerne giver øget fleksibilitet, men giver samtidig også en øget kompleksitet og nye udfordringer inden for governance. Ifølge Jakob Bendsen er det SOA's tværgede sværd.

"I modsætning til det monolitiske system, der på sin vis er den enkleste form for integration, der findes, så betyder opsplitningen i flere delkomponenter, at man skal være meget skarpere rent kontraktuelt og udviklingsmæssigt at sikre velfungerende snitflader. Derudover består den samlede løsning i en SOA-verden jo af en lang række services, der er levende programmer, og det betyder, at versionering, opgraderinger, tests og lignende ikke er helt trivielle øvelser. Så helt grundlæggende bliver kravene til den it-organisatoriske modenhed større," siger han.

Han understreger dog, at SOA i dag er den oplagte måde at lave denne integration på, og at det allerede er udbredt i den offentlige sektor. Han peger på Den fælleskommunale Serviceplatform, Tinglysningssystemet og den Digitale Motorregistrering som gode eksempler.

Krav om det store overblik

Den øgede granularitet i løsningerne giver øget fleksibilitet, men giver samtidig også en øget kompleksitet og nye udfordringer inden for governance. Ifølge Jakob Bendsen er det SOA's tværgede sværd.

"I modsætning til det monolitiske system, der på sin vis er den enkleste form for integration, der findes, så betyder opsplitningen i flere delkomponenter, at man skal være meget skarpere rent kontraktuelt og udviklingsmæssigt at sikre velfungerende snitflader. Derudover består den samlede løsning i en SOA-verden jo af en lang række services, der er levende programmer, og det betyder, at versionering, opgraderinger, tests og lignende ikke er helt trivielle øvelser. Så helt grundlæggende bliver kravene til den it-organisatoriske modenhed større," siger han.

Han understreger dog, at SOA i dag er den oplagte måde at lave denne integration på, og at det allerede er udbredt i den offentlige sektor. Han peger på Den fælleskommunale Serviceplatform, Tinglysningssystemet og den Digitale Motorregistrering som gode eksempler.

Krav om det store overblik

Henrik Brix ser den øgede fleksibilitet i løsningerne og opdelingen af forretnings- og driftslaget som en meget positiv udvikling i forhold til øget konkurrence og innovation inden for kommunal it.

"Der er ingen tvivl om, at vi som kunder har glæde af, at man kan adskille tingene og konkurrenceudsætte på en anden måde. Ved at overholde Den fælleskommunale Rammearkitektur får man meget bedre muligheder for at gøre det, fordi den indeholder

nogle fælleskomponenter og veldefinerede snitflader, som er lige tilgængelige for alle," siger han.

Henrik Brix anerkender dog samtidig, at der følger nye udfordringer med.

"Vores it-landskab er jo allerede i dag sammensat af flere systemer, men den udvikling, vi er inde i, vil helt sikkert betyde, at billedet bliver mere broget, og der vil blive stillet andre og større tekniske krav. De specifikationer, krav og fælleskomponenter, der ligger i rammearkitekturen, burde hjælpe en hel del på det, men for den enkelte it- eller digitaliseringschef vil kravet om at mestre det store overblik givetvis blive øget," siger han.

Kravet om at skabe sammenhæng på tværs af flere delkomponenter vil ifølge Henrik Brix ikke kun komme på grund af større mangfoldighed i markedet. Han forudser også, at parallelt med, at standardiseringen i form af veldefinerede komponenter og snitflader bliver øget, vil der komme et øget krav fra forretningen om endnu bedre sammenhæng mellem systemerne. Samlet set vil det resultere i et større behov for kompetencer inden for it-arkitektur i de enkelte kommuner.

"Jeg forudser, at mange af os vil komme til en erkendelse af, at der er brug for it-arkitektkompetencer, så der kan skabes og bevares et overblik over kommunens it-landskab, og så det kan sikres, at alle dele af systemet overholder standarder og specifikationer," siger han.

Om det skal være en separat funktion eller kompetencer, der ligger hos it- eller digitaliseringschefen, vil tiden vise.

"De kommunale samarbejder, der opstår for tiden, er rigtig interessante i den her sammenhæng. Gennem sådanne samarbejder får man mulighed for at skærpe kompetencerne på forskellige områder, herunder it-arkitekturen. Man kunne eksempelvis forestille sig, at flere kommuner kunne deles om en it-arkitekt," siger han.

Det er i dag meget nemmere at adskille applikationslaget, som understøtter forretningslogikken, fra det rent tekniske driftslag.

André Rogaczewski

Stadig dyrt at købe tilstrækkelig kapacitet

Kommunerne betaler stadig dyrt for at have den nødvendige kapacitet til rådighed over tid. Cloud-løsninger kunne være svaret, men realistisk set vil fagsystemerne ikke kunne placeres i rene cloud-løsninger. Den største besparelse forventes at ligge i mere fleksible muligheder for konkurrenceudsættelse af driften.

Monopolbrud samt øget fleksibilitet og granularitet i løsningerne samt med bedre muligheder for at konkurrenceudsætte er vigtige overskrifter for igangværende initiativer på området for kommunale it-løsninger. Den Fælleskommunale Rammearkitektur er en grundlæggende tilgang baseret på Serviceorienteret Arkitektur og adskillelse mellem applikationslag og serverdrift. Det er nogle af de teknologiske våben, der bliver bragt i spil i den sammenhæng. Men hvad med fleksibilitet i forhold til de nødvendige it-ressourcer og kapacitet over tid? Er der den samme granularitet på vej som på applikationsfronten? Spørgsmålet kunne stilles med afsæt i de senere års mest anvendte metafor inden for it-verdenen – hvor "cloud-agtig" er afregningsmodellerne i de aftaler, som kom-

munerne indgår med deres leverandører?

"Ikke synderligt," ifølge Henrik Brix, it- og digitaliseringschef i Favrskov Kommune og formand for Kommunernes It-Arkitektur-råd.

"Sandsynligheden taler for, at vi i mange tilfælde betaler for meget for kapacitet, som vi kun sjældent har brug for. Men problemet er, at det kan være svært at sige, hvad den rigtige driftspris er for systemer, som typisk ikke er stangvarer," siger han.

På området for løsninger, der i højere grad må siges at være stangvarer, er der skred i udviklingen i retning af cloud-løsninger. Software-as-a-Service(SaaS)-løsninger inden for mail og kontorpakker – for eksempel Microsoft Office 365 – er ved at vinde indpas, men når det kommer til de kommunale fagsystemer, er der i øjeblikket ikke udsigt til noget større "skybrud".

"Det giver selvfølgelig mening for offentlige virksomheder at kigge på konkrete løsninger i skyen, når de skal sammensætte deres portefølje. Men vores vurdering er, at når it-chefer i det offentlige taler om skyen, så er fokus i virkeligheden på at bevæge

sig fra en rolle, der handler om at bestyre hardware til i langt højere grad at beskæftige sig med forretningen,” siger Kristoffer Nilaus Olsen, chefkonsulent hos CEDI.

Kommunerne tøver med at dele

Der er kendte problemstillinger i forhold til offentlig forvaltning og cloud-løsninger. Ikke mindst hvad angår geografisk placering af datacentre og beskyttelse af persondata, der rent juridisk skal sikres.

Men hvad med selve grundprincippet i cloud-løsninger – deling af ressourcer med deraf følgende stordriftsfordele som fleksible muligheder for skalering og afregning efter faktisk forbrug – kunne det ikke være et realistisk scenarie i forbindelse med de kommunale fagsystemer?

André Rogaczewski, salgsdirektør og partner i Netcompany, der blandt andet har stået for udviklingen af FLIS (Fælleskommunalt Ledelsesinformation System), mener ikke det er lige om hjørnet.

”Vi ser helt klart, at kommunerne er meget tøvende med at lade deres centrale løsninger afvikle på systemer, der deles med ”alle mulige andre”. Der er en bekymring for at dele databaseressourcer med mange andre. Man udsætter sig for risikoen ved single point of failure. Vi ville for eksempel ikke turde afvikle FLIS i et virtualiseret miljø, og vi er faktisk kontraktligt forpligtet til ikke at afvikle FLIS i et driftsmiljø, hvor det deler databaseressourcer med andre,” fortæller han.

Bedst via KL og KOMBIT

Kristoffer Nilaus Olsen er ikke tilbøjelig til at købe argumentet om, at en deling af ressourcer udsætter kommunerne for større risiko for nedbrud.

”Kommunerne deler i flere tilfælde i forvejen ressourcer på mainframes med andre kunder, for eksempel private pensionselskaber. Det drejer sig jo under alle omstændigheder om at kigge på det forretningsmæssige og få de fornødne garantier for driftssikkerheden fra sin leverandør. I sidste ende er det jo et spørgsmål om tillid, hvad enten løsningen ligger i skyen, på en mainframe eller på noget helt tredje,” siger han.

Kristoffer Nilaus Olsen vurderer dog, at en eventuel placering af de tungere kommunale fagsystemer i skyen ikke ligger lige for og under alle omstændigheder vil kræve et grundigt arkitekturarbejde, før man for alvor kan høste fordelene. Han ser KL og KOMBIT som de rette til at facilitere en sådan proces dels ved at organisere en fælles arkitekturindsats, dels ved i mellemtiden at se på, om man kan organisere driftsressourcerne mere rationelt imellem kommunerne.

Sandsynligheden taler for, at vi i mange tilfælde betaler for meget for kapacitet, som vi kun sjældent har brug for.

Henrik Brix

Det, der først og fremmest vil kunne give besparelser, er muligheden for at konkurrenceudsætte driften uafhængigt af applikationsydelse

André Rogaczewski

Små besparelser ved at gå i skyen

Så længe kommunerne ikke er villige til at dele ressourcer med et stort antal andre kunder, er det således ikke muligt at opnå den fulde fleksibilitet, som kendetegner cloud-løsningerne. Ifølge André Rogaczewski vil der formentlig ske en vis bevægelse i retning af mere fleksible afregningsmodeller over de kommende år. Men i forhold til at opnå besparelser ser han ikke de rene cloud-løsninger som specielt interessante for kommunerne.

”Besparelsen ved at gå fra hosting i et dedikeret datacenter til en ren cloud-løsning er faktisk ikke specielt stor. Det, der først og fremmest vil kunne give besparelser, er muligheden for at konkurrenceudsætte driften uafhængigt af applikationsydelse. Før processen i retning mod et monopolbrud blev sat i gang, kunne man jo kun gå ét sted hen, hvor applikationsmanagement og serverdrift var én stor pakke, og det har selvfølgelig haft en uheldig indflydelse på prisen,” siger han.

Kommunerne har samme peak-mønstre

Henrik Brix ser heller ikke egentlige cloud-løsninger som svaret på kommunernes ønske om effektiviseringer og besparelser på driften. Han peger også på muligheden for at konkurrenceudsætte driften af de centrale fagsystemer som den vigtigste faktor. Han påpeger også andre faktorer, der gør cloud-løsninger mindre interessante i en kommunal sammenhæng.

”Vi vil naturligvis aldrig gå på kompromis med performance i de perioder i løbet af året, hvor det peaker. Men jeg vurderer, at problemet med store udsving i performance-krav over tid – og deraf følgende betaling for overkapacitet i perioder – er mindre udtalt inden for kommunal it sammenlignet med andre områder. Vi skal jo ikke skalere op til at kunne klare afstemninger i forbindelse med et Melodi Grand Prix eller udsendelse af årsopgørelser,” siger han.

Muligheden for at fordele ressourcer i forhold til forskellige krav til peak performance blandt kunderne er centralt for cloud-udbydere. Da kommunerne jo typisk følger de samme peak-mønstre, vil eventuelle kommunale private clouds eller driftsfællesskaber ifølge Henrik Brix have en udfordring på den front.

Forsyningsvirksomhed for it-drift i tre kommuner er på plads

Beslutningen om at etablere et fælles it-forsyningselskab i Ballerup, Egedal og Furesø Kommuner er nu faldet endeligt på plads. Selskabets nye bestyrelsesformand Peter Olrik, Egedal Kommune, forventer, at it-forsyningselskabet har ansat en ny direktør den 1. oktober 2013. Selskabet går i drift 1. januar 2014.

De tre kommuner Ballerup, Egedal og Furesø nordvest for København har i godt et år udarbejdet planer og governance for et nyt fælles it-driftscenter. Selskabet er nu godkendt af de tre kommunalbestyrelser og er døbt IT-Forsyningen I/S. Forud er gået mange møder og dialoger mellem parterne for at fastlægge rammerne for et fremtidigt samarbejde, hvor alle tre kommuner er ligeligt repræsenteret, og i alle væsentlige gøremål bidrager til selskabets fremdrift. Efter de tre kommunalbestyrelser har nikked ja til det nye, fælles it-driftscenter, er der sendt en ansøgning af sted til Statsforvaltningen for at få den endelige godkendelse af selskabet.

"Kommunerne er i dag udsat for et krydspres. Der kommer ny obligatorisk lovgivning om digital service til borgerne og en strammere økonomisk ramme for driften, så der stilles færre ressourcer til rådighed for opgaveløsning til stadig flere borgere og brugere. I det billede kommer it-driften til at spille en helt afgørende rolle fremover. Her har vi i de tre kommuner sat os sammen for at afklare, hvordan vi kunne løse det i fællesskab frem for at løse det hver for sig," siger direktør Peter Olrik, Egedal Kommune, der er ny bestyrelsesformand i IT-forsyningen, hvor de tre kommuner får en plads hver.

Forud for etableringen af selskabet er der gået et forløb på godt et år. De tre kommuner oprettede i ide- og designfasen en projektorganisation med en styregruppe, en række arbejdsgrupper og en referencegruppe, hvor direktører, digitaliseringschefer og driftschefer sammen med medarbejdere og brugere har været involveret i udarbejdelse af strategipapirer, oplæg og workshops for at afklare, hvordan rammerne skulle være.

Ansvaret for IT-forsyningen er beskrevet i selskabets vedtægter, og de omfatter fire hovedområder:

- IT-service og -support
- Pc-arbejdspladser og telefoni
- indkøb og licensstyring - licenser, it-udstyr, printere og pda'er
- It-forsyning og sikkerhed

35 ansatte

Det nye selskab, IT-Forsyningen I/S, bliver stiftet som et interessentskab. I forbindelse med etableringen overdrages medarbejderne i de tre kommuners it-afdelinger til det nye selskab. Det nye it-driftscenter får til huse i Farum og får 35 medarbejdere. Beslutningen betyder samtidig et farvel til egne, lokale it-driftsenheder i de tre kommuner.

"Vi står over for store digitale udfordringer. Derfor har vi valgt en organisation og en platform, hvor vi får en endnu større driftssikkerhed, bliver bedre fremtidssikret, bliver i stand til at håndtere større volumener og bliver mindre sårbare. Vi skal sikre en tilstrækkelig kvalitet med hensyn til kompetencer og dokumentation. Vi har valgt denne model, fordi de tre kommuner allerede samarbejder på en række andre områder, og nu udvider vi det til også at omfatte it-drift, it-support, it-arbejdspladser og telefoni," siger Peter Olrik.

Han ser også mulighed for at det nye selskab engang ude i fremtiden kan drive hele eller dele af kommunernes forretnings-it.

Desuden er han åben over for, at andre kommuner, som kan være interesserede i et partnerskab, også vil kunne komme ind i interessentskabet, hvis det kan styrke det fælles projekt. Men det hører fremtiden til.

Tæt dialog

Der er en del kommuner, som er i gang med samarbejde. Men de tre nordvestkøbenhavnske er langt fremme, både med hensyn til at ligestille sig i samarbejdet og tillade forskelligheder for at sikre en fælles fremdrift. Peter Olrik understreger, at den tætte dialog og det fælles beslutningsgrundlag, som ligger i selskabets vedtægter, bliver den ramme, som skal afstemme forventninger om de fremtidige it-leverancer til brugerne i de tre kommuner.

De tre kommuner i tal: mere end 10.000 medarbejdere og 128.000 borgere.

Styregruppen, som har været centralt placeret forud for selskabets etablering, er nu nedlagt. Nu bliver det i stedet bestyrelsen og den kommende direktør for IT-Forsyningen, som tager ansvar for it-driften. En tæt dialog mellem bestyrelse, direktør og de tre kommuner bliver en afgørende faktor for selskabets drift.

Ifølge Peter Olrik bliver referencegruppen, der primært består af repræsentanter for brugerne, en meget væsentlig del i dialogen mellem de tre kommuner og selskabet. Her vil der være et godt forum, der kan indgå i den governance, som skal sikre rammen om samarbejdet og fremdrift i selskabet.

"I referencegruppen bliver alle tre kommuner repræsenteret med deltagere på forskellige niveauer, så den bliver et forum for afstemning af forventninger i forhold til selskabets it-leverancer til de ansatte i de tre kommuner. Hvordan fungerer selskabet i dagligdagen over for brugerne? Hvordan opfatter brugerne it-leverancerne? Hvordan flytter vi os, så vi får skabt innovation gennem samarbejdet? Hvordan tager vi hensyn til hinandens forskelligheder? Vi ser selskabet som en god ramme for driften, hvor interessenterne har direkte indflydelse gennem bestyrelsen og vi ser referencegruppen som en, der giver input til selskabets serviceleverancer, så det bliver bedre for alle parter. Foruden referencegruppen indgår digitaliseringscheferne også i en rolle, som giver input til it-leverancerne fra IT-Forsyningen," siger Peter Olrik.

Forud for selskabsdannelsen fik de tre kommuner udarbejdet en økonomisk analyse af Devoteam A/S, der beskriver investeringer og effektiviseringsgevinster ved at danne det nye it-selskab. Samlet set er kommunernes investeringer og etableringsomkostninger tilbagebetalt i 2017 – svarende til fire år.

I referencegruppen bliver alle tre kommuner repræsenteret med deltagere på forskellige niveauer, så den bliver et forum for afstemning af forventninger i forhold til selskabets it-leverancer.

Peter Olrik

Kommunernes drejebog for monopolbruddet

I drejebogen får kommunen et overblik over de aktiviteter og beslutninger, som din kommune i de kommende år skal bidrage til for at være bedst muligt forberedt, når de nye fælleskommunale it-løsninger skal implementeres.

Du finder drejebogen på kombit.dk/drejebogen

KOMBIT

Kommunernes it-fællesskab

29 kommuner sparer stort ved fælles udbud af Microsoft software

29 kommuner sparer omkring 30 mio. kr. om året ved at købe Microsoft licenser ind i fællesskab. Aftalen er kommet i hus ifølge SKI-rammeaftale 02.06 og er blevet gennemført som et miniudbud. En af de helt store gevinster ved aftalen er, at det nu bliver tilladt for den enkelte kommune at købe ind på alle varenumre i de 29 kommuner.

29 kommuner har valgt at gå sammen om at købe Microsoft software og sparer nu 30 mio. kr. om året de næste tre år. En af de helt store fordele ved den nye aftale – udover de økonomiske besparelser – er den fleksibilitet den enkelte kommune opnår. Det bliver muligt at købe ind på alle de licenser, som de 29 kommuner har.

Dermed sprænger den nye indkøbsaftale de sædvanlige rammer i indkøbsvolumen og antal varenumre, der gælder, hvis en kommune selv gennemfører et EU-udbud eller køber ind gennem en SKI-aftale. De 29 kommuner opnår derfor en række fordele ved at købe ind som et team.

"Hvis Ringsted Kommune gerne vil indkøbe Lync software til talegenkendelse, men endnu ikke har taget det i brug, vil vi nu have adgang til softwaren på de nye aftalevilkår, såfremt en anden kommune i dag bruger denne software. Det vil sige aftalen giver

alle kommuner lige adgang til samtlige varenumre, som kommunerne har aftaler på i dag, fordi aftalen forlænger disse aftaler i tre år. Dermed får vi også automatisk opgraderinger og support til en lavere pris," siger IT- & Indkøbschef Leon K. Johansen, Ringsted Kommune.

Det er Atea, der har vundet miniudbuddet i skarp konkurrence med en række andre leverandører. Priserne for den nye aftale ville ifølge SKI's rammeaftale være på 150 mio. kr. Men med de opnåede rabatter på 30 mio. kr. lyder den nu på 120 mio. kr. om året. Aftalen gælder som nævnt for de næste tre år.

At den nye aftale giver adgang til samtlige varenumre i de 29 kommuner, er ifølge Leon K. Johansen, også en konsekvens af, at de involverede kommuner har lagt mange kræfter i at dokumentere deres nuværende licensaftaler. Man kan sige, at de ressourcer den enkelte kommune har lagt i at dokumentere en nuværende licensaftale, kan den få mangefold igen, fordi andre kommuners licensaftaler åbner for nye produkter til nye, lavere priser. Leon K. Johansen havde dog gerne set, at endnu flere kommuner end de 29, var gået med i samarbejdet og dermed havde medvirket til at skaffe endnu bedre priser for landets kommuner.

Baggrund for samarbejdet

Foruden at være IT- og Indkøbschef i Ringsted Kommune, leder han også FUS-samarbejdet på Sjælland. Det var her ideen til udbuddet opstod. Det viste sig dog hurtigt, at ikke alle 17 kommuner i FUS-samarbejdet var interesserede i et samarbejde om fælles indkøb af Microsoft software. Omvendt var der kommuner uden for Region Sjælland, der viste åbenlys interesse. På det seneste Kit@seminar i foråret 2013, fik han lejlighed til at præsentere ideen om det fælles udbud. Ifølge Leon K. Johansen førte denne præsentation til, at en række jyske kommuner siden henvendte sig. Så det der begyndte lidt sløvt i efteråret 2012 har vist sig at ende rigtig godt kort før sommerferien. En række jyske kommuner kom med om bord, så det nu tæller i alt 29 kommuner.

"Vi er rigtig godt tilfredse med indkøbet. Det sikrer økonomiske besparelser på alle deltagende kommuners it-budgetter. Det viser, at det betaler sig at tænke indkøbene sammen og dermed sikre den bedst mulige administration af borgernes skatte kroner. Det endelige resultat dækker over et stærkt samarbejde mellem kommunerne og en kompetent rådgivningsindsats fra SKI," siger Leon K. Johansen.

Den vigtigste licens i den nye aftale er Microsofts Enterprise Architecture software. Det er på dette produktområde, at alle grundpakker i Office befinder sig og indeholder op til 7000 forskellige varelinjer. Der kan bruges rigtig mange interne ressourcer i it-afdelingen bare på at følge licensvilkårene. Både på grund af at der er mange brugere og at brugerne ikke bruger de samme produkter. Ved at have fået denne licens med i den nye aftale og automatiske opdateringer og support, er der store gevinster at hente.

"Flere af produkterne udgør grundstammen for mange af vores medarbejderes produktivitet, og det er selvsagt særlig vigtigt for os, at medarbejderne har gode og tidssvarende værktøjer til at skabe mest og bedst mulig borgerservice for færrest mulige penge. Det andet element er, at vi skal ikke længere bruge tid på at mandsopdække licensvilkårene, fordi de løber i tre år," siger Leon K. Johansen.

Fem jyske kommuner sparer gennem sammenhold

Fem jyske kommuner – Struer, Lemvig, Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern og Thisted - er gået sammen om at købe licenser til Microsoft programmer og lade KMD til at styre licensvedligeholdelsen. Resultatet er en treårig aftale med KMD, hvor kommunerne hver især sparer lidt over 1 mio. kr. i perioden.

Det kan betale sig at handle sammen. Det har fem jyske kommuner netop erfaret i forbindelse med en aftale om indkøb og styring af licenser til computerprogrammer.

I alt sparer kommunerne godt 5,5 mio. kroner på tre år – eller lidt over 1 mio. kr. pr. kommune.

Aftalen er indgået efter minudbud under SKI-aftale 02.06 i lighed med den 29 kommuner har indgået i fællesskab.

"Vi har været rigtig glade for at i fællesskab at udbyde denne opgave. Det har været særdeles fornuftigt at løfte i flok, da man kan dele opgaven med at løfte selve udbuddet, og vi kan jo også konstatere, at det kan betale sig på bundlinjen, fortæller it-chef i Lemvig Kommune Thomas Hyldgaard.

Men Thomas Hyldgaard understreger, at udover pengene, ligger licensstyringen nu i KMD's hænder.

"Selvfølgelig er det vigtigt at spare penge. Det er dog nok så væsentligt, at vi også får vished for at vi bruger pengene rigtigt. Licensstyring er meget kompleks. Ved at lade KMD varetage opgaven sikrer vi vores Software Asset Management, hvor vi får en kvartalsvis rapport. KMD følger udviklingen tæt og dermed også ændringer i licensreglerne, så vi har sikkerhed for at vi bruger pengene på den rigtige måde ved eksempelvis ikke at have flere licenser end højest nødvendigt" siger Thomas Hyldgaard.

Nabokommuner tackler digitalisering i fællesskab

Sorø og Ringsted Kommuner arbejder nu sammen om at tackle digitaliseringen i fællesskab. Samarbejdet omfatter bl.a. udvikling og ejerskab af hele systemporteføljen, som kommunerne har døbt "IT-paradigmeskiftet". Derudover omfatter samarbejdet alt fra digital service og selvbetjening til it-drift og indkøb. De to kommuner har ansat Flemming Hartwich, der kommer fra KOMBIT, som ny programleder.

Sorø og Ringsted Kommuner er blevet enige om at gennemføre en lang række digitaliseringsprojekter i et fælles samarbejde. Samarbejdet mellem de to nabokommuner begyndte den 1. august 2013, hvor kommunerne har ansat Flemming Hartwich fra KOMBIT som ny programleder. Ansættelsen sker som en begrænset projektansættelse til og med udgangen af 2015. Det fælles projekt er døbt "IT-Paradigmeskiftet".

"Vi befinder os på en brændende platform. Dels bliver vi mødt af en række nye initiativer inden for digitalisering og nye it-systemer fra centralt hold, dels skal vi effektivisere vores egen organisation og levere bedre dokumentation. Når vi som kommuner har mellem 200 og 300 forskellige it-systemer, hvordan kan vi så fremover sikre ejerskabet for hele systemporteføljen, der omfatter implementering af nye it-systemer? Det kræver en ny it-system-strategi, det kræver forandringer i vores organisation, og det vil vi gerne tage ejerskabet for. Det har vi besluttet at gøre i et fælles samarbejde med Ringsted Kommune," siger Chef for Borgerservice, IT & Digitalisering Bodil Thomsen, Sorø Kommune.

Samme udfordringer

De to nabokommuner står med præcis de samme udfordringer som alle øvrige kommuner. De fællesoffentlige strategier kører frem med stor hast, og kommunerne skal derfor tilpasse sig de nye forandringer løbende.

Udfordringerne deler sig i to:

1. "Kommunerne på nettet":

Udvikling af digitale serviceydelser og selvbetjening overfor borgerne

2. "IT-paradigmeskiftet":

Udvikling, forenkling og effektivisering af kommunernes systemportefølje – herunder ny it-strategi, udvikling, udbud, anskaffelse, implementering og realisering af gevinster.

"Vi skal påtage os ejerskabet for hele systemporteføljen. Efter at KMD blev solgt til en kapitalfond i marts 2009, og vi i dag arbejder aktivt for et monopolbrud i samarbejde med KOMBIT, er det vigtigt, at vi tager ejerskabet til vores systemportefølje tilbage. De fleste kommuner er godt klar over, at de har en mængde systemkontrakter hos KMD, men de ved ikke, hvordan de vil hænge sammen med de nye kommende initiativer fra centralt hold. Derfor vil dette IT-paradigmeskifte betyde en masse udfordringer for den enkelte kommune, når vi skal lave en lokal tilpasning til vores nye systemportefølje. Det er denne store opgave, vi har valgt at løse i samarbejde med Ringsted frem for at gøre det selv," siger Bodil Thomsen.

Forud for samarbejdet har Sorø og Ringsted Kommuner haft en række dialoger. De begyndte at drøfte det i efteråret 2012. Men et er at tale om samarbejde, noget andet er at gøre det i praksis. Bodil Thomsen, Sorø, og IT- og Indkøbschef Leon K. Johansen, Ringsted, giver begge udtryk for, at samarbejdet er grebet meget åbent og pragmatisk an. Det handler om at tage det bedste fra begge kommuner og så finde en formel for samarbejdet. Indkøb bliver nu placeret i Ringsted Kommune. De to kommuner har fortsat deres egne indkøbere, men nu arbejder de sammen på en adresse.

Tidslinje: Der er udarbejdet tidshorisonter for de enkelte områder i samarbejdet mellem Ringsted og Sorø Kommuner.

- På Indkøbsområdet er medarbejderne fra Sorø flyttet til Ringsted Kommune
- Digitalisering bliver Sorø Kommune ansvarlig for og omfatter erfaringsudveksling og samarbejde før nye projekter igangsættes
- IT-Paradigmeskiftet – her er Flemming Hartwich fra KOMBIT ansat som programleder frem til udgangen af 2015.
- IT-drift – for analyse og business case og it-klynge samarbejde 2013
 - 1. kvartal 2014 – i gang sætning af tre tekniske samarbejdsområder
 - 3. kvartal 2014 status og beslutning og fremtidigt teknisk samarbejde

IT-Paradigmeskiftet er først lige sat i gang, da Flemming Hartwich er begyndt den 1. august.

Han arbejder i Sorø Kommune og bliver en del af den ni mand stor afdeling "Team Digitalisering".

Programlederen skal arbejde tæt sammen med it-cheferne fra både Ringsted og Sorø Kommuner, medarbejderne i de to kommuners digitaliseringsteam, de to kommuners it-driftsafdelinger samt de to kommuners øvrige ledelse og øvrige organisation. Programleder får ansvaret for at overvåge og at sikre fremdriften i projekterne på tværs af programmets projekter og på tværs af organisationerne.

"Vi har de samme udfordringer i begge kommuner. I stedet for at løse de samme opgaver begge steder, har vi ud af at samarbejde?. Vi bliver både stærkere og bedre af at gøre det i fællesskab, og vi mener også det bliver mere effektivt og kan gøres for færre penge. Vi skal sikre implementeringen af monopolbruddet til tiden og sikre en reel transformation af kommunernes samlede systemportefølje," siger Bodil Thomsen.

Vi befinder os på en brændende platform. Dels bliver vi mødt af en række nye initiativer inden for digitalisering og nye it-systemer fra centralt hold, dels skal vi effektivisere vores egen organisation og levere bedre dokumentation.

Bodil Thomsen

www.dynamictemplate.com

dynamictemplate til Microsoft Office

Skabelonløsning til styring af design og tekstindhold

- Ensartet identitet i organisationens digitale og fysiske breve, e-mails, rapporter, journaler, præsentationer m.m.
- Integrerer med Active Directory, digital post, ESDH- og fagsystemer.
- Simple vedligeholdelse af 5-8 skabeloner for hele organisationen.

Spar tid, penge og undgå fejl med **dynamictemplate**.

Kontakt os og book en uforpligtende præsentation.

Team Data Solutions A/S
dynamictemplate

Pilegaarden, Strandvejen 111
4200 Slagelse
Telefon 58 58 07 07
kontakt@dynamictemplate.com

Svendborg høster gevinster på sparet porto

Svendborg Kommune har siden 2011 kørt et nul-print projekt med digitalisering af print og brevpost.

Selvom projektet reelt er afsluttet, så fortsætter digitaliseringen i organisationen på fuld kraft, fordi der stadig kan realiseres væsentlige besparelser på porto og optimerede arbejdsgange.

Et af målene i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi er, at 80 procent af al kommunikation mellem det offentlige og borgerne skal ske digitalt inden udgangen af 2015.

Samtidig bliver kommunerne mødt med krav om besparelser på budgettet gennem digitalisering.

Da Svendborg Kommune i 2011 besluttede at gennemføre et nul-print projekt, var formålet at spare penge på porto og effektivisering af arbejdsgangene. Nul-print er fortsat yderst aktuelt og ifølge digitaliseringschef Søren Bach-Hansen handler det om at motivere ansatte i afdelinger og institutioner til at bruge de værktøjer der stilles til rådighed for at effektivisere postgange.

"Digital Post er et forretningsprojekt, der involverer ledelsen i kommunens forvaltninger. I de store forvaltningsområder som Social og Sundhed, Jobcenter og Borgerservice har man fra starten taget godt imod nul-print, fordi de har traditionelt set haft mange forsendelser og derfor også kunnet hente større besparelser. Men der er fortsat store gevinster at hente med nul-print og digitalisering," siger digitaliseringschef Søren Bach-Hansen.

Projektleder Lene Slettemose, der har været med i nul-print projektet siden 2011, siger:

"Det er glædeligt, at så mange har taget ejerskab af projektet. De var oprigtigt interesserede i, at vi sammen skal opnå resultater. Ikke kun de økonomiske gevinster ved besparelser på portoen og print, men også den tid, der bliver frigjort ved at ændre arbejdsgange, og som dermed skaber overskud i organisationen til at løse andre opgaver end bare at printe, kuvertere og sende breve," fortæller hun.

Hun fortæller endvidere, at der er kommet en række sidegevinster. En af dem er den fælles dialog, som har givet nye innovative

muligheder til effektiviseringer i hverdagen. Et eksemplet på dette er en pjece om sommerferieaktiviteter til skolebørn, som tidligere er trykt i tusindvis, nu bliver nu formidlet elektronisk gennem skolens forældreintra.

Digital Post

Som tidligere nævnt involverer Digital Post lederne i alle forvaltninger for at få det bredt ud i hele organisationen.

"Det er en ledelsesmæssig og organisatorisk opgave at implementere arbejdsgange til digitale breve. Det handler om at motivere så mange som muligt til at bruge værktøjerne. Og her synes jeg, vi er nået langt, men også at der er mere at gøre. Når afdelinger og institutioner bliver mødt med besparelser, kan disse værktøjer bidrage til at løse den udfordring, og det giver os fortsat fremdrift," siger Søren Bach-Hansen.

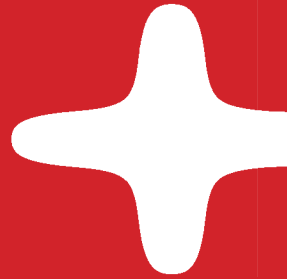
Han tilføjer, at det fortsat er en udfordring for alle kommuner, at der ikke er så mange borgere, som er tilmeldt Digital Post. "I takt med at der bliver tilmeldt flere borgere på Digital Post, vil kommunerne kunne hente yderligere besparelser ved at anvende den billigere kanal, digital post i stedet for fjernprint som nu," siger Søren Bach-Hansen.

Leverandører til projektet: KMD leverede Doc2Mail og konsulentassistance. Team Data Solutions leverede skabelonssystemet dynamictemplate.

Der sendes 4-5000 forsendelser månedligt gennem fjernprint og digital post. Heraf udgør digital post cirka 30 procent.

App Camp

Lev op til den offentlige digitaliseringsstrategi med integrerede brugervenlige mobile selvbetjeningsløsninger

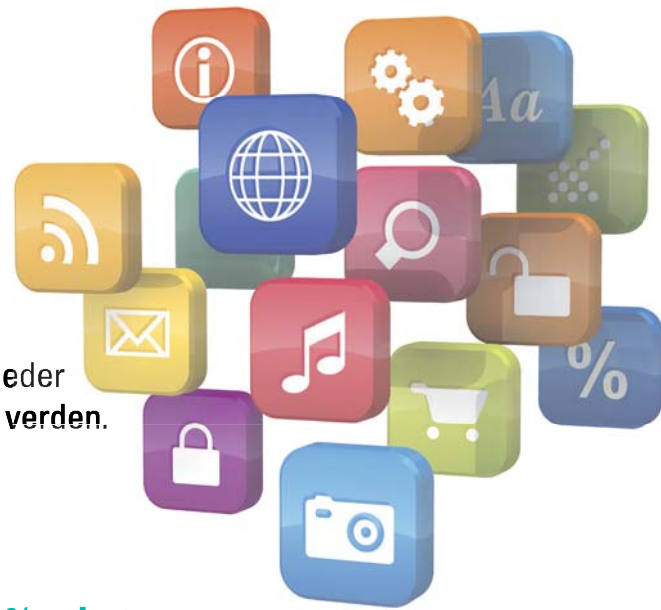
Den fælles offentlige digitaliseringsstrategi er for længst vedtaget.

Sigma kan hjælpe jer med at leve op til de nuværende og kommende lovgivningskrav gennem mobile brugervenlige selvbetjeningsløsninger der giver flere tilfredse borgerne, mere effektivitet, et bedre miljø og mindre borger administration.

Hvilke muligheder findes der i mobile løsninger? Det vil vi gerne hjælpe jer med at finde ud af, ved at afholde en uvildig workshop som giver et komplet billede af de muligheder der findes i mobile selvbetjeningsløsninger. Sigma har stor erfaring med mobile løsninger til offentlige virksomheder. **Sigma er også på den nye SKI aftale indenfor mobile løsninger.**

Workshop

Sigmas App Team møder relevante repræsentanter hos jer i en workshop som vi kalder App Camp. Vi udarbejder skitser for flere tænkbare koncepter som åbner nye muligheder for jer i den digitale mobile verden. Vi bidrager med viden og kompetence, og I bidrager med relevante nøglepersoner som kan være med i drøftelser om de muligheder mobile løsninger kan give jer og jeres borgere i den digitale verden.

Book din App Camp inden den 30. september 2013, og få **65 % rabat** på den ordinære pris på kr. 45 000,-ekskl. moms.

Kontakt Karsten Kofoed og aftale nærmere.

 SIGMA

Sigma er en virksomhed der sigter efter langsigtede samarbejde indenfor informationsteknologi. Vi er en global aktør med Norden som udgangspunkt. Vi leverer innovative løsninger der lever op til kravene i den digitaliserede verden.

Sigma har været på det danske marked siden år 2000.

KARSTEN KOFOED

Country Sales Manager Denmark
Tuborg Boulevard 12, DK – 2900 Hellerup, Denmark
karsten.kofoed@sigma.se
Mobile: 29 29 79 05
www.sigma.se/da • info@sigma.se

Kommuners digitalisering skaber eksport for it-virksomhed

It-virksomhed mødes med stor interesse i udlandet på grund af deres mange kunder blandt danske kommuner.

Digitale breve og postgange i landets kommuner har åbnet udlandets øjne for Team Data Solutions i Slagelse. Virksomheden har mellem 30 og 40 danske kommuner på sin referenceliste med løsningen dynamictemplate som effektiviserer design, skrivning og forsendelse af breve. Udenlandske kommuner besøger danske kommuner og er, ifølge adm. dir. Poul Skytte Madsen, Team Data Solutions, meget imponerede.

"Udlændingene giver udtryk for, at danske kommuner er meget langt fremme med at digitalisere dette område sammenlignet med deres egen myndighed i det land, de kommer fra. Derfor skaber digitaliseringen i danske kommuner mærkbar interesse for vores løsning i udlandet," siger Poul Skytte Madsen.

Siden den første version af skabelonløsningen blev leveret i år 2000, er produktet løbende blevet videreudviklet og opdateret. Men da udlandet sidste år begyndte at fatte interesse for produktet, har virksomheden fået produktet varemærkeskyttet i 26 EU-lande, og det er målet at skille det ud i et selvstændigt selskab. Det er en stor satsning for en mellemstor virksomhed.

"I november 2012 blev vi inviteret på SOCITM's årlige konference i Birmingham, hvor dynamictemplate blev præsenteret for it-cheferne i Local Governments i UK. Det har ført til, at vi dels har fået installeret den første løsning hos et anerkendt engelsk advokatfirma i London, dels nu er i løbende kontakt med ESDH-producenter, potentielle distributører og en lang række interesserede potentielle engelske kommuner," siger Poul Skytte Madsen.

Der er også søsat tilsvarende aktiviteter i Norge og Sverige, hvor virksomheden er tæt på at få installeret den første løsning.

"Det mest interessante er, at de udenlandske kontakter fortæller,

at de modeller, vi bruger i danske kommuner, også kan bruges af udenlandske myndigheder. Selv om der er forskelle på landene, viser der sig at være store ligheder i måden myndighederne arbejder på. Så de skabeloner og modeller, der bruges i en dansk kommune, vil også kunne bruges af en offentlig myndighed i udlandet," siger Poul Skytte Madsen.

Dynamictemplate bruges af kommuner, regioner og ministerier til at styre design og standardindhold i breve fra computere med Microsoft Office. Brevene kan kombinere data fra ESDH- eller fag-systemer.

Århus Kommune har for nyligt købt løsningen, der er ved at blive implementeret i de kommende måneder.

650.000 breve om året

Styregruppen for Tværoffentligt Samarbejde under Finansministeriet fik i 2010 udarbejdet Digitalisering af offentlige breve og dokumenter, en business case af Rambøll Management. Heraf fremgår det, at en gennemsnitlig dansk kommune udsender årligt 650.000 digitale og fysiske breve – og heraf er mere end halvdelen individuelle forsendelser, der håndteres brev for brev.

"Ved at effektivisere brevskrivningen og den digitale afsending kan der årligt spares store millionbeløb i hver kommune, hvis man blot effektiviserer arbejdsprocesserne med ganske få sekunder," siger Poul Skytte Madsen.

For at komme ud på eksportmarkederne har de danske ambassader i udlandet været yderst behjælpelige. Poul Skytte Madsen fortæller, at det har været en god oplevelse, fordi det er blevet grebet professionelt an.

Hele Nordjylland samlet om udbud af bredbånd

11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland går sammen om at gennemføre et fælles EU-udbud af højhastighedsforbindelser til 3000 hjemmearbejdspladser og 1500 digitale netpakker til kronisk syge patienter i regionen. EU-udbuddet gennemføres dette efterår og ønskes afsluttet ultimo 2013.

It-cheferne i de 11 nordjyske kommuner kommer til at spille en nøglerolle i et kommende EU-udbud om bredbånd til hele landsdelen. Mange af kommunernes nuværende SKI-aftaler inden for bredbånd udløber i 2014, og derfor har borgmestrene på et fælles møde sagt ja til at arbejde frem mod et fælles udbud i slutningen af 2013 for at sikre højhastigheds internetforbindelser.

Det bliver Centerchef Mogens Kahr Nielsen, Frederikshavn Kommune, der skal lede projektgruppen gennem EU-udbuddet.

"Vores EU-udbud bliver skruet sammen på en lidt anden måde end ellers set. Vi gennemfører en slags funktionsudbud og efterlyser den rigtige pris. I stedet for at gå efter den laveste pris efterlyser vi funktioner som, hvor hurtigt internetforbindelserne kan etableres, hvilken hastighed forbindelserne får og dækningsgraden. Det er de tre parametre, som betyder mest. Vi opgraderer internethastighederne i hele området, så ingen områder i regionen lider under det," siger Mogens Kahr Nielsen.

Kommunerne har længe haft governance i egne rækker. Men nu finder kommunerne i Nordjylland sammen på området for digital infrastruktur for at kunne løfte digitaliseringen i samlet flok.

It-cheferne får som sagt en nøglerolle i den projektgruppe, som skal forberede og gennemføre udbuddet, og være med til at vurdere de endelige tilbud.

"For at kunne imødekomme fremtidens behov bliver det nødven-

digt med langt højere hastigheder med bredbånd. Det er en vigtig beslutning, at kommunerne har fundet sammen på dette område, så vi i god tid, inden de nuværende aftaler udløber om et år, kan sikre en hurtig udbredelse af højhastighedsforbindelser i hele landsdelen," siger Centerchef Mogens Kahr Nielsen, Frederikshavn Kommune.

Der ansættes ekstern bistand fra Netplan til gennemførelse af udbuddet, som sammen med Frederikshavn Kommune sikrer, at projektet gennemføres.

En undersøgelse, der er gennemført af Aalborg Universitets Center for netværksplanlægning viser, at nordjyske kommuner ligger under landsgennemsnittet for hastigheder på bredbåndsforbindelser.

Den fælles beslutning omfatter en aftale om at lave et fælles samarbejde, hvor alle kommunale og regionale hjemmearbejdspladser samt internetforbindelser i forbindelse med online omsorg og lignende bliver sat i udbud. Dette skal sikre en hurtigere udbredelse af højhastigheds-internetforbindelser til alle, idet de kommunale og regionale hjemmearbejdspladser findes overalt i kommunerne.

FRONTLØBER I DET DIGITALE DANMARK

Vil du også være
på forkant ?
Så kontakt en af vores
eksperter på
38 140 200

Internettrafikken var ved at overhale Fredericia Kommune. Et væld af nye enheder og en stor investering i iPads til skolerne gav store udfordringer. Men efter implementering af en Palo Alto Networks firewall fra Credocom har man opnået øget sikkerhed, større kapacitet og administration helt ned på bruger- og applikationsniveau. Byen er nu på forkant på sikkerhedsfronten i det digitale Danmark

“Nu kan vi udnytte kapaciteten langt bedre. Vi ved helt præcist, hvad netværket bliver brugt til, og vi kan skrue op og ned for kapaciteten efter behov.”

Siger Per Dahl Rasmussen,
souschef i it-afdelingen i
Fredericia Kommune.

Læs mere om projektet på
credocom.dk/fredericia-kommune

Credocom
kompetent & troværdig

FREDERICIA
K O M M U N E

Credocom designer og implementerer rentable IT-løsninger. Vores løsninger tager udgangspunkt i en simpel projektmodel med 4 grundlæggende faser: analyse, design, implementering og optimering. Alle løsninger er individuelle og uafhængige af leverandører, men baseret på standard produkter fra førende internationale producenter.

Credocom A/S
Bagsværdvej 90
DK-2800 Kgs. Lyngby
T: +45 38 140 200
www.credocom.dk